

**„Bog, osramoti in razprši narode,
ki hočejo vojno!“** Iz govora sv. očeta o miru

Ves parlament je zelo navdušeno ploskal izvajanjem predsednika Motte. Tako razburjenje in ovacije so v švicarskem parlamentu zelo redke in najbolj nazorno dokazujejo, kako resno jemlje švicarska javnost zločinski poseganje nemških agentov na tujo ozemlje. Iz Basla prihajajo vesti, da je pred odločitvijo sodiščem sokrivce pri ugrabitvi Jacoba Wesemann priznal vse, kako je bil Jacob izvažen v Svico in kako so ga tam trije agenti Gestapo ugrabili in odpeljali čez mejo. Wesemann je Jacoba izvalil v Svico zato, ker si nemška policija ni upala ugrabiti Jacoba v Strassbourg. Wesemann je izvalil Jacoba v Basel na ta način, da mu je obljubil, da mu bo tam izročil važne politične dokumente.

Škof dr. Srebrnič oproščen

Tožba Sokola kraljevine Jugoslavije proti krškemu škofu

Zagreb, 2. aprila. b. Pri okrajnem sodišču v Zagrebu se je vršila danes glavna razprava proti krškemu škofu dr. Srebrnič, ki ga tožnik Sokol kraljevine Jugoslavije zaradi čitanja spomenice katoliškega episkopata. Najprej je bil postavljen predlog, da se izključijo vsi oni sodniki, ki so člani Sokola kraljevine Jugoslavije in pripadniki rimsko-katoliške vere. Od sodnikov ni bil nihče član Sokola. Ker pa so bili sodniki rimskokatoliške vere, je zagovornik obtoženega škofa dr. Srebrnič, odvetnik dr. Turina navedel razloge, zaradi katerih želi, da se izključijo sodniki, ki pripadajo rimskokatoliški cerkvi. Spor, o katerem se vodi razprava, je nastal radi tega, ker je rimskokatoliški episkopat kraljevine Jugoslavije pri vršenju svoje službene dolžnosti v svojem po ustavi zajamčenem delokrogu in v smislu pozitivnih cerkvenih predpisov izdal apostolsko pismo, za katerega je smatral tožitelj Sokol kraljevine Jugoslavije, da ga je žalil. Ker gre za verski akt, ki ga je izdal vrhovni cerkveni forum rimskokatoliške cerkve v Jugoslaviji, prihajajo sodniki, ki pripadajo rimskokatoliški cerkvi, v težak duševni spor, ker bi morali soditi o dejanju, ki je vrhovni forum vere, katere člani so sodniki sami in kateri pripada tudi toženec, ki je vršil svojo versko, moralno in versko vzgojno dolžnost. V pravnem izključitve sodnikov je bil zakonodajalec zelo širokogruden, ker je hotel, da sodišče obvaruje tudi od najmanjšega sumničnega pristranosti. Iz obzirov napram sodniku katoliku in posebno napram sodniku sploh, zahteva izključitev sodnikov

rimskokatoliške vere, da ne bi v slučaju oprostilne razsodbe sovražniki katoliške cerkve pričeli dvojni pristano sodnikov katolikov.

Predlog zagovornika je starešinstvo okrajnega sodišča odklonilo, ker ni po zakonu utemeljen. Radi tega se je prešlo takoj na razpravo. Prečitana je bila obtožnica, na katero zagovornik obtoženca izjavlja, da obtožene priznava delo, za katero ga Sokol kraljevine Jugoslavije toži, v celoti, in je ob razložil tudi nekatere ugovore obtoženca. Posebno je poudarjal, da je spomenica verski, moralni in verskovzgojni akt, katerega je izdal episkopat kraljevine Jugoslavije v vršenju svoje pastirske dolžnosti in v globokem prepričanju, da so interesi katoliške vzgoje mladine ogroženi.

Zastopnik tožitelja dr. Hugo Werk je repliciral na ugovore zagovornika dr. Turine in zanikal pravno važnost konkordata ter zahteval pristojnost sodišča.

Ob 11.45 je sodišče razglasilo sodbu, s katero se obtoženi krški škof dr. Josip Srebrnič oprošča vsake krivde, ker se je sodišče postavilo na stališče, da toženec ni javno o tožitelju govoril neresnice. Ko je čital spomenico katoliškega episkopata, je delal samo kot organ diaceze. Poseben namen toženca ni dokazan in ga tudi sam zanika.

Z oprostilo razsodbo se zastopnik Sokola kraljevine Jugoslavije dr. Hugo Werk ni zadovoljil in je napovedal priziv zaradi kršitve zakona. Nasprotno pa je bil zagovornik toženca z razsodbo zelo zadovoljen.

Studnicki - poljski Rosenberg

Kako si poljski profesor zamišlja novo organizacijo srednje in vzhodne Evrope v okviru novega poljsko-nemškega bloka

Varšava, 29. marca.

V par dneh pride angleški minister Anthony Eden na svojem povratku iz Moskve v Varšavo, kjer bo ostal par dni in bo skušal Poljsko pridobiti za nekak kompromis s francosko-rusko politiko vzhodnega pakta. Ne nameravam govoriti o tem političnem dogodku, o katerem bodo pisali bolj poudarjeno. Toda zdi se mi važno, da za bolj pravilno presojanje poljske zunanje politike kakor tudi njenih notranjih trenj opozorim na knjigo, ki je nedavno izšla v Varšavi v uradni tiskarni Gebethner in Wolff in ki je po vsej Poljski vzbudila nenavadno veliko prahu, zagovorniki in ostre kritike. Knjigo je napisal sedaj že po vsej Evropi znani politični pisatelj W. Studnicki ter ji dal naslov: Sistem evropske politike in Poljska. Z ozirom na osebnost pisatelja, ki je eden prvih soavtorjev maršala Piłsudskega, ko je slednji bil še član revolucionarne socialistične stranke na Poljskem, in je tudi sedaj še ugleden član »generacije polkovnikov«, ki trenutno Poljsko vladajo, je ta knjiga brez dvoma izredno važna, ker takorekoč podaja ideologijo zunanje in notranje politike sedanega režima na Poljskem, čeravno tega javno ne priznava. Izdana je bila z vladno pomočjo in predstavlja na ta način zrelo političnih težnjah vladajočega režima.

W. Studnicki je bil v prvih letih svojega zelo razburkanega političnega življenja, prav za prav do leta 1930, ko je zapustil zunanje ministrstvo in prof. za politično zemljepisje na trgovski akademiji v Vilni, velik nasprotnik Nemčije, kakor vsi poljski rodoljubi in revolucionarji, ki so svojo domovino reševali iz pruskih in ruskih okovov. Toda iz velikega nasprotnika Nemcev je postal njihov velik prijatelj. Prav za prav ga je pogljal strah pred Nemci v njihovo naročje in je ta po-teza zelo značilna in jo najdemo pri mnogih slovenskih politikih. Ljubezen in strahu. Ljubezen, ki še ni ljubezen, ampak ponižnost in servilnost, strahopetnost, ki jo pa skušajo ti ljudje potem upravičiti z ideološkimi argumenti.

Studnicki opisuje v prvem delu svoje knjige zemljepisni položaj Poljske v zvezi z Nemčijo. Iz tega, da ima Poljska 1912 km skupne meje z Nemčijo, da je Varšava oddaljena samo 100 km od vzhodne Prusije in da jo lahko obstrlejujejo s topovi naravnost z nemškega ozemlja, letalske skupine pa z letališči pri Berlinu, sklepa, da takšen položaj sovražstva ne dovoljuje. Tudi velika industrijska eredišča, od katerih Poljska tako rekoč živi, so na nemški meji in Nemčija Poljsko v primeru vojne lahko gospodarsko zadusi. To je drugi razlog, da si Poljska ne sme nakopati nemškega sovražstva in da se mora v svoji zunanji politiki s skrbjo ogibati vsakih zavezništov, ki bi Nemčijo izživala. Zemljepisni položaj Poljske naravnost nalaga poljski vladi, da išče čim tesnejšega sodelovanja z Nemčijo, s katero naj ustvari poseben srednje-evropski državni blok. Z evropskim zapadom Poljsko ne veže ničesar, z vzhodom, ki je v rokah boljševizma tudi ne, njeno mesto je v srednji Evropi in to ob strani največje srednjeevropske države, ki je Nemčija. Rusija je za Poljsko mnogo manj nevarna kot sovražnik, kakor pa kot prijateljica.

Po teh uvodnih razmišljanjih, iz katerih izhaja za Studnicka potreba, da mora Poljska opustiti vsa druga zavezništva in se približati čim bolj tesno močje Nemčiji, prehaja pisatelj na poglavje Rusije, ki je skrajno poučno in zanimivo in od-kriva upravné, narodnemu socializmu podobne dinamične sile, ki se naenkrat na Poljskem pojavljajo:

»Varnost Evrope zahteva, da se politično utrdi in vsestransko zavaruje. Zato je v prvi vrsti potrebno, da se tudi v Rusiji ustali nekaj trajen politični režim. Toda ne v Rusiji, kot je danes, kajti Rusijo je treba amputirati na zapadu, na jugu in na vzhodu. Predvsem bi bilo potrebno odtrgati od Rusije kavkaško ozemlje z vsem tamšnjim petrolejskim bogastvom, nadalje Turkestan s svojimi zakladnicami bombaževine. Seveda je treba popraviti poljsko-rusko mejo, ki jo je tako krivično popačila mirovna pogodba v Rigi. Na vprašanje, kje naj neha poljske meje, odgovarja Studnicki, »da meje Poljske nehajo tam, kjer se neha pre-takati po človeških žilah azijske kri, čista azijska kri, ki ni več mešana s finišno in mongolsko krvjo.«

V tem smislu razvija Studnicki nato svoj načrt, kako osvoboditi Rusijo, kako organizirati neodvisno Ukrajino na podlagi meja iz leta 1772. Tudi Japonska dobi svoj delež, češ, »vse ozemlje od Tihega morja do Bajkalskega jezera naj pripade Japoncem.«

Francija, »ki je s svojimi afriškimi zamorci izdala belo plemje.« Francija, »ki nima več zdravega ljudskega priraščaja in je tehnično zastopala, ne more več biti ognjišče, okrog katerega naj se zbira Evropa. Ta vloga pripada sedaj Nemčiji, ki je tehnično najbolj izobražena in ima največ sposobnosti za organizacijo.« Francija, to je »velika prošlost.« Nemčija pa »velika bodočnost.« Francoski vplivi so povzročili »demoralizacijo evrop-

skih narodov. Nizka moralnost Romunije je posledica francoskega vpliva. Za Poljsko bi bila velika narodna nesreča, če bi kedaj morali postati severni Francozi.« Vzeti jim je treba Alzacijo Loreno.

K temu srednje-evropskemu bloku, ki je edini odrešen za Poljsko, bi se pridružile še Češko-slovaška, Avstrija, Madžarska, Jugoslavija, Rumunija, Turčija, Finska, Letonska, Litva in Estija. Kakšna veličina bi to bila, kakšno gospodarsko in vojaško moč bi pomenil ta blok z 200 milj. ljudi!

»Poljska se ne more družiti z Rusijo, ki bi ji vsilila boljševizem. Nemčija pa se ne more družiti s Francijo, ki ji odreja enakopravnost in pravico svobodnega narodnega razmah. Francija bi rada izrabila Poljsko in Malo zvezdo, da bi z njo pritiskala na Nemčijo. To ne gre. Hitler je imel svoje razloge, da je iztrgal Nemčijo iz okovov Francije, ki nosijo ponižno obleko Zveze narodov, ter je ponudil roko Poljski. Poljska mora iz istih razlogov to prijateljstvo sprejeti in ga gojiti. Naloga tega bloka, ki sta ga začeli ustvarjati Nemčija in Poljska, je, da išče sedaj zaveznikov še drugod po srednji Evropi.«

Seveda bodo za vse države, ki hočejo prebiti v tem nemško-poljskem bloku, nekatere žrtve neizogibne. »Tako bo morala Češko-slovaška, ki je zemljepisna nemisel, sprejeti nekaj amputacij, kajti do nekaterih njenih ozemelj imajo Poljski in Madžari pravico. Tudi od Jugoslavije bo treba nekaj odrezati. Rumunska Transilvanija pa mora biti razdeljena med Madjare in Romune. Litva bo morala sprejeti poljsko nadzorstvo in Poljska bo imela svoboden dostop do Libava in s tem do morja. Letonska in Estija bodo gospodarski klijenti in vojaški pomočniki Poljske.«

Tudi Nemčija ne bo mogla nasititi vse svoje apetite: »Vi Nemci, ki ste velik narod, se ne smete pripraviti zaradi malenkostnega poljskega koridorja, vi morate imeti velike zamiselske in priključitve Avstrije je ena takšna, vašega genija vredna zamisel.«

Studnicki razglablja naposled način, kako ustvariti to novo Evropo po tem sijajnem poljsko-nemškem načrtu. Največ pričakuje on od vojne med Rusijo in Japonsko. »Kot je že leta 1904 japonska zmaga nad Rusi dala prvo pobudo za vstajenje svobodne Poljske, tako je tudi sedaj zmaga Japonske predpogoj za ucvrtitev poljske države in za uresničitev novega srednje-evropskega bloka.« Poljska se rusko-japonske vojne ne bo udeležila, razen kot zaveznica Nemčije, če more računati na pomoč nemškega brodograjskega in nemške mornarice.

In tako se nadaljujejo te politične fantazije skozi knjigo do kraja. Samo to je na celi stvari neprijetno, da Studnicki ni osamljen sanjač, kot med vojno Nemec Neumann, ki je sanjal o nemškem imperiju od Berlina do Bagdada, ni bil osamljen. Z njim sorodno misli mnogo vplivnih oseb v poljski državi in tudi mnogi med »generacijo polkovnikov«, ki vodijo danes usodo Poljske.

Morda je pri tej priliki prav, če omenimo razgovor med Bismarckom in angleškim poslanikom, ki ga je prišel nagovarjati za protirusko zvezo: »Čemu,« je dejal Bismarck, »bi se vojskovali z Rusijo? Če jo premagamo, bi morali ustanoviti svobodno Poljsko. In kaj potem? Potem bi se pa morali zopet združiti z isto Rusijo in Avstrijo, da to Poljsko zopet porazdelimo.«

W. R.

Požar v Pragi

Praga, 2. aprila. c. Danes je prišlo na užgodnem kolodvoru do strašne požarne katastrofe. V bližini kolodvorja je bilo spravljenih nad 50 vagonov sena in slame. Doslej še ni bilo ugotovljeno, kako se je ta ogromna količina sena in slame užgala. Zjutraj se je nenadoma pojavil požar, katerega gasilci se pozno popoldne niso mogli pogasiti. Požar se je širil s tako brzino, da je zajel nad 50 človeških bitij, ki so dobesedno zgoreli. Toda to šte-tilo smrtnih žrtev še ni končno. Ko so popoldne gasilci razmetavali ostanke požara, so našli na vse polno zgorelih človeških okostij. Policija je kmalu morala ugotoviti, da so bili ti skladi sena in slame dobrodošla bivališča mnogih brezposelnih in revežev. Tako ni izključeno, da je mnogo prebivalcev teh zaslišnih stanovišč tudi zgorelo pri požaru. Doslej je mogla policija ugotoviti identiteto samo pri enem nesrečniku, ker je bilo njegovo telo najmanj ožgano in je mati spoznala v mrtveci svojega sina. Od ostalih trupel so ponekod ostale samo hrbtnice; če celo kosti so razpadle. Zato najbrž nikdar ne bo ugotovljeno, koliko oseb je prav za prav zgorelo pri tej strašni nesreči.

Brezposelne v Abesinijo

Kairo, 2. aprila. AA. Listi objavljajo živahne proteste proti nameravanemu odhodu brezposelnih delavcev iz Egipta v italijansko Somalijo. Gre za kakih 7000 delavcev, ki pa jim je vlada prepovedala odhod v Somalijo.

Rim, 2. apr. AA. Iz Napolija poročajo, da je odplula v Afriko ladja »Campidoglio« z 3500 vojaki in vojaškim materijalom.

Dva strašna požara

Uničenih je vseh skupaj 10 kmetških domačij

Na Dravskem polju

Uničenih je 7 kmetij

Maribor, 2. aprila.

Danes v dopoldanskih urah je izbruhnil v Dobrovcih na Dravskem polju požar, ki je postal usoden za vso vas. Uničil je celokupno imetje sedmih dobro stojiščih posestnikov. Ogenj je nastal okoli 10. ure popoldne ter se je skrajno omejil le na nekaj objektov enega posestnika. Proti popoldne pa je pritisnil silovit veter, ki je razpihal ter prenesel ogenj na sosednja poslopja. Goreti je pričelo okoli 10 pri posestniku Antonu Pleteršku v Dobrovcih št. 11. Vnela se je najprej hiša, od nje pa go-spodarsko poslopje in hlevi. Požar je povzročil 25.000 Din škode. Domačini so ogenj pri Pleteršku že skoraj pogasili, ko ga je veter pre-nesl na hlev sosed Martina Jerovška v Do-brovcih št. 85. Tudi tam je pogorelo gospodar-sko poslopje, stanovanjska hiša in hlev v vred-nosti 20.000 Din. Ogenj se je pričel nato širiti bliskovito na vse strani. Zgorela je hiša, hlev in ostala poslopja posestnice Marije Kokalj, ki ima tudi 20.000 Din škode. Posestniku Sreč-ku Colniku je napravil požar 30.000 Din škode. Dalje je zgorelo vse imetje posestniku Aloj-ziju Candru, Martinu Horvatu in Francu Voh-lju. Pri vsemak se ceni škoda na 25.000 Din. Pri Pleteršku, Jerovšku in Kokalju ter Col-niku je zgorela v hlevih tudi vsa živina, dočim so jo pri Candru, Horvatu in Vohlju rešili. Vohlju je zgorelo na njegovem podstrešju mo-torno kolo, ki ga je imel tam shranjenega. Do-mačim so že popoldne prihiteli na pomoč ga-silci od Sv. Miklavža na Dravskem polju s svojo ročno brigalno. Ker pa je ribnik z vodo oddaljen kakih 600 m od vasi, so bili gasilci popolnoma brez moči. Tudi potem, ko so pri-speli gasilci iz Hotenje vasi s svojo brigalno, niso mogli proti divjanju ognja ničesar napra-viti ter so se oboji omejili le na reševanje ži-vine iz gorečih hlevov ter pohištva in obleke iz ogroženih hiš. Šele popoldne ob 3/3, ko je silovit veter pihal plamene na vse strani ter je grozilo, da bo uničena vsa vas, so se spom-nili prebivalci iz ogroženega kraja ter odhiteli na bližnjo telefonsko postajo ter od tam pro-sili za pomoč mariborske gasilce. Pod povelj-stvom Benedičiča je takoj odbrzela velika mo-torna brigalna z 8 gasilci ter prispela malo po 3. uri na mesto požara. V nekaj minutah so mariborski gasilci razvili 600 m cevi od ribni-ka do vasi in pričeli bruhati prve vodne curke v plamene. Z Mariborčani so prišli na pomoč še gasilci iz Pobrežja, Dogaž in Studencev s svojimi motorkami. S skupnimi napori se jim je posrečilo, da po požar omejili in tako rešili

ogroženo vas. Toda šele popoldne ob 6 jim je uspelo, da so popolnoma pogasili vsa pogorišča ter tako preprečili, da bi silovit veter požara znova ne razpihal. Kako je požar nastal, se še ni ugotovilo.

V Št. Janžu v Rožu

3 slovenske kmetije pogorele

Podrožica, 1. aprila 1935.

Tri gospodarska poslopja so danes na nadomada postala žrtve požara, ki je grozil da bo sploh popolnoma vpepelil prijazno va-sico Šent Janž v Rožu. Malo po polnoči je zazvonilo plat zvona po vsem Rožu in celo zvonovi iz Žihpolj so klicali na pomoč, ko je švignil plamen iz poslopij po domače Plav-šiču, ki je last Janeza iz starodavne slovenske družine Einspillerjev, ter ožaril ves spodnji Rož ter obseval celo stene karavanških gora. V kratkem času je bilo vse v ognju, hlevi in gospodarska poslopja ter stanovanjska hiša, eden najlepših primerov slovenskih kmetških hiš iz Roža, kar jih je še ostalo od ropar-skega pohoda modernega stavbarstva. Od Plavšičevih je ogenj preskočil na Starotovo kmetijo, čigar lastnik je Janez Dojak. Tudi tukaj je ogenj strašno šaril in je vsa kmetija z vsemi poslopji v par minutah bila vsa v plamenih ter je zgorela do tal, ne da bil kdo mogel kaj rešiti. Od Starotovih se je ogenj razširil še na Jelovško domačijo (lastnik Jaka Merličnik), kjer so zgorela vsa gospo-darska poslopja, med tem ko se je združenim močem velikega števila gasilskih čet, ki so prihiteli od vseh strani, posrečilo rešiti sta-novanjsko hišo. Vse skupaj ni trajalo 20 mi-nut in so bile tri kmetije z vsemi pripadajo-čimi poslopji eno samo ogromno ognjišče, ki je razsvetljevalo vso dolino tako, da so se Žihpolje lepo razločno videlo kakor podnevi. Nenaden izbruh požara je vzbudil med ljud-stvom strašno paniko, saj so ljudje večinoma spali, ko so bili prebujeni in so se morali iz postelj rekvatiti skozi gorča poslopja. Živ-ljenjskih žrtev ni bilo nobenih, samo enim Plavšičevemu hlapcu, ki je spal v avsih pod streho, je že slaba predla, ker so ga obdajali že plameni in se je rešil s tem, da je skočil skozi line. Premoženje vseh treh slovenskih družin je popolnoma uničeno. Saj jim je vse zgorelo in niso mogli rešiti več, kot par ži-vinčet, eno samo svinjo in par kur. Zavaro-vanja so tako nizka, da so te družine sedaj popolnoma osiromašile. Le največji napo-rom 9 gasilskih čet se ima ostalih 15 posest-nikov v Šent Janžu v Rožu zahvaliti, da niso pogoreli, predvsem pa cerkev sama, o kateri so vsi dvomili, da jo bodo mogli rešiti. Oba-sti so dognale, da je požar nastal po zločinskih roki.

Propaganda za našo zemljo po CSR

Praga, 2. aprila. (Izv.) Ze nekaj dni potuje predsednik ljubljanske JČ lige g. dr. Egon Stare po Češko-slovaški in v vrsti predavanj po večjih mestih prikazuje širši javnosti potrebo tesnejšega češko-slovaško-jugoslovenskega sodelovanja. Ne gre samo za češko-slovensko sodelovanje na kulturno-političnem, ampak predvsem tudi na gospodarskem področju.

Z živo besedo spremlja krasne diapozitive naših slovenskih Alp in tako vzbuja med občinstvom za-nimanje za našo lepo deželo. Predavatelj je nakazal tudi pota gospodarskega zblizanja med Češko-slovaško in Jugoslavijo. Kljub splošnemu stremljenju po gospodarski avtarkiji in ustvaritvi samostojne jugoslovanske industrije, je češko-slovaškemu kapi-talu dana možnost, da se v Jugoslaviji z uspehom uveljavi, saj Jugoslavija nima sama zadostnega ka-pitala, ko pripada pri nas povprečno na enega držav-ljana komaj desetina prihrankov, kateri pripadajo povprečno na češko-slovaškega državljana. Češki ka-pital pa je pri nas iz narodno-političnega stališča pozdravljen pred vsemi ostalimi. Gospodarska po-litika Jugoslavije in zlasti Češko-slovaške se mora

preusmeriti proti vzhodu. Urediti pa je treba tudi železniške tarife in prometne zveze tako, da bo mogoča neposredna zveza med Češko-slovaško in ju-goslovanskimi morskimi pristanišči.

G. dr. Egon Stare je predaval doslej v Pribramu, v Pragi in v Plznu. Zlasti v poslednjih dveh mestih je imel velik uspeh. Poslušalci so predavanje večkrat prekinjali z glasnim odobravanjem. Navzoč je bil jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Grizogov. Pu-blika je bila zlasti v Pragi izbrana. Polnoštevilo so bili zastopniki odborov C-j. lige s profesorjem M. Murkom, dr. Beringerom in praškimi »sloven-skim konzulom« redaktorjem Strakatyjem. V ve-likem številu so bili zastopniki čl. diplomatski krogi z biv. čl. poslanikom v Belgradu dr. Fliederm na čelu. Gospodarske kroge je predstavljal zlasti ge-n. tajnik praške trgovske zbornice dr. Novak, gg. rav-natelja Pilat in Šmejkal od Živnostenske banke, ravn. Kučera od Praške kreditne banke, ravn. Eouda in dr. Tudi jugoslovanska kolonija je bila polnoštevilo zastopana. Tako v Pragi kot v Plznu so dr. Sta eta po predavanju številni gospodje kar obsuli z raz-ličnimi vprašanji.

Vladna kriza v Španiji

Madrid, 2. apr. c. Ko je večeraj Lerroux od-klonil, da bi sestavil novo vlado, je predsednik republike Alcala Zamora poveril mandat za se-stavo vlade Martinezu Velascu. Ta pa je danes tudi vrnil mandat za sestavo vlade, češ, da ne more sestaviti širše vlade narodnega bloka. Na-to je poklical Zamora k sebi zopet Lerrouxa in mu dal mandat, da sestavi vlado. Lerroux ima pooblastilo, da sestavi tudi manjšinsko vlado, če ne bi mogel doseči zadostnega sporazuma med različnimi strankami.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. aprila. m. Semkaj je snoči prispel v cerkvenih zadevah ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Belgrad, 2. aprila. AA. Železniška uprava bo uvedla za katoliško veliko noč dva ljudska izletni-ška vlaka, in sicer iz Zagreba v Split in nazaj, in iz Zagreba do Bohinjskega jezera in nazaj.

Belgrad, 2. aprila. m. Iz političnih krogov se doznava, da so sedaj že določeni kandidati na listi predsednika vlade g. Bogoljuba Jevtića za mesto Belgrad. Za kandidate bodo sprejeti na listo pred-sednika vlade: bivši predsednik narodne skupščine dr. Kumanudi, minister za gozdove in rudnike Svi-tislav Popović, bivši finančni minister Josa Protić, kotlar Stojadinović in žganjar Bora Gjurić.

Belgrad, 2. aprila. m. Ker se bo prihodnje dni pričelo sestavljanje definitivnih list za dravsko ba-novino z nosilec Bogoljubom Jevtićem, je za jutri zjutraj napovedan prihod bana dravske banovine dr. Dinka Puza.

Belgrad, 2. aprila. m. Danes je odpotovala iz Belgrada skupina romunskih častnikov iz II. romun-skega gardnega loveškega polka kralja Alek-sandra. Romunski častniki so odpotovali iz Bel-grada do Pančeva a posebno ladjo, od tam pa z avtomobili naprej v Romunijo.

Belgrad, 2. aprila. m. Kakor se doznava iz političnih krogov, se bo 14. t. m., to je na svetno nedeljo, vršil velik politični shod v Zagrebu, na katerem bo govoril tudi predsednik vlade Bogoljub Jevtić. Na ta shod bo prilo tudi več ministrov.

Belgrad, 2. aprila. m. V soboto, 6. aprila, bo priredilo tukajšnje Prosvetno društvo v dvorani Ruskega doma koroških večer, na ka-terem bo predavni o življenju koroških Slo-venov g. Franc Smodej.

Osebnosti

Belgrad, 2. aprila. AA. Povišan je bil za pro-fesorja realne gimnazije v Murski Soboti v 6. sku-pini Marij Hvala, profesor na isti gimnaziji v 7. skupini.

Belgrad, 2. aprila m. Premišljena sta Ivan Hartman, sodnik v Pregradi, za okrožnega sodnika v Novi Sad in dr. Viktor Brežnik, starešina okrajnega sodišča v Čakovcu, na okrajno sodišče v Tipel. Z dekretom trgov-skega ministra je premeščen Pero Spasoje-vič, učitelj VIII. pol. skup. na državni sred-nji tehnični šoli v Ljubljani, na državno deško obrtno šolo v Sarajevu. Z dekretom notranjega ministra je postavljen za pri-stava VIII. pol. skup. na okrajnem načel-stvu v Ptuj Konrad Rozman, bivši okrajni pripravnik istega načelstva.

Drobne vesti

Washington, 1. aprila. TG. Zbornica in senat sta sprejela bojni proračun, ki znaša 402 milijona dolarjev (okrog 20 milijard dinarjev ali dva naša državna proračuna in to samo za — orožje!).

Berlin, 2. aprila. AA. S 1. aprilom je general Göring prevzel vrhovno poveljstvo nad protiletal-skim topništvom.

Rim, 2. aprila. AA. Eksplozija amodnišnice v Akviljanu e zjelahtala sedem človeških žrtev. 20 delavcev je ranjenih.

Pariz, 2. aprila. AA. Pierre Renaudel je preminul. Pokojnik je spadal med najuglednej-še voditelje francoske socialistične stranke. Ne-davno tega se je ločil od levčarskega dela so-cialistične stranke in ustanovil novo socialistič-no stranko.

Pariz, 2. apr. AA. Havas poroča iz Aten, da so danes tamkaj degradirali oficirje, ki jih je preko sodišče te dni obsojilo na ječo. De-gradaciji je prisostvovalo tudi občinstvo.

Popravljamo

G. inž. Vinko Vrhnjak iz Pameč pri Slo-venjgradu nam je poslal pismo obvestilo, da ne kandidira na nobeni listi.

Dunajska vremenska napoved. Obilne padavi-ne. V severnih delih sneg. Padec temperature. Na gorah sneg.

Liubljanske vesti:

Vprašanje mestnih voženj

Ljubljana, 30. marca.

V zadnjem času so pričeli ljubljanski prevozniki živahno gibanje, da bi mestna občina sploh ukinila mestno pripravo ter da bi vse vožnje oddajala zasebnim ljubljanskim prevoznikom, ki bi to delo opravljali ceneje. Ta zahteva je bila tudi javno povedana na zadnjem običnem zboru prevoznikov. Obenem je tudi podžupan prof. Jare predlagal v občinskem svetu, naj stopi mestna občina v dogovor z zadrugo prevoznikov ter se domeni z njo glede raznih voženj.

Umevno je, da se mestna pristava brani postopne likvidacije, ki se ji pripravlja. Mestne vožnje so bile vedno oddajane tudi zasebnikom ter se tudi sedaj oddajajo po partijah najcenejšim ljubljanskim prevoznikom. (Prevozniki trdijo, da dobe vožnje tudi okoliški kmetje.) Mnogo voženj pa še vedno opravlja mestna pristava, ki se je le-ta izklopala iz pasive ter izkazuje celo maj-

hen prebitek. Inventar mestne pristave je vreden 1.433.000 Din. Pristava ima sedaj 43 konj, 6 zaprtih smetarskih voz, 8 kočij, 2 pometalna stroja, 6 škroplilnih avtov, 3 tovorne avte, en osební avto ter mnogo gospodarskega orodja.

Za druge mestne vožnje je sedaj velik naval prevoznikov, kar bi opravičevalo mnenje, da nadaljnji obstoj mestne pristave ni potreben. Pristava pa s svoje strani navaja naslednje ugovore proti likvidaciji: pristava mora še nadalje obstojati, čeprav v zmanjšanem obsegu, zaradi različnih posebnih voženj, ki jih ni mogoče oddajati zasebnikom. Te vožnje so odvažanje blata, smeti, izpraznjevanje greznic, škropljenje ulic, včasih tudi odvažanje snega. Pristava mora obstojati še nadalje tudi kot regulator cen.

Od volje mestnega župana in od volje mestnega občinskega sveta je odvisno, ali bo zmagalo v tem vprašanju stališče prevoznikov ali stališče mestne pristave same.

KLOBUKE

v najnovejših barvah in oblikah dobre kakovosti ter razne športne čepice nudi v bogati izbiri po nizkih cenah

MIRKO BOGATAJ trgovina klobukov in čepic
LJUBLJANA, STARI TRG 14

Solidna postrežba Sprejemajo se popravila

○ Koncert Akademskoga pevskega zbora, ki je v ponedeljek tako odlično uspel, se bo na splošno željo ponovil v petek, 5. aprila ob 20 v Unionu. Predprodaja vstopnic v vratarjevi loži na univerzi. Ker je že sedaj veliko število sedežev rezerviranih, opozarjamo, da si vstopnice nabavite čimprej. Koncertni programi se dobijo istotam.

○ Mladinski odsek pripravljalnega odbora za evharistični kongres se kar najbolje zadržuje vsem, ki so pripomogli, da je evharistična akademija tako lepo uspešna. Posebej naj omenim gđno arh. Sukljevo, učenko mojstra Plečnika, ki je napravila načrt za dekoracijo dvorane in v gospodinjstvi stolne kongregacije požrtvovalno tudi dvorano krasila. Iskrena hvala gledališkemu igralcu g. Bratini, ki je tako spretno režiral »Sv. Tarcizija«. Toplo se zahvaljujemo č. materam uršulinkam, č. ss. usmiljenkam, č. šolskim sestram in gospodinjstvom učiteljicam, ki so pomagale, da smo izvedli zastopnike otrok prav iz vseh ljubljanskih osnovnih šol. Topla zahvala gg. katehetom in ostalim učnim močem za nadzorstvo pri mladini. Posebno smo hvaležni prevzvišenemu gospodu nadpastirju za njegovo udeležbo in njegove spodbudne besede. Vsem naj povrne evharistični Zveličar! — P. Krizostom, tajnik mladinskega odseka.

○ Zakaj bodo nove orgle pri Sv. Krištofu zapele prvič ravno na veliki teden, ko je cerkev pogreznjena v največjo žalost in globoko premišljevanje Kristusovega trpljenja in skrivnostni odrešenja? Prav bamenoma. Sv. Krištof je s solzami, trpljenjem in žalostjo posvečen kraj. Na tem zares svetem mestu bodo stale nove orgle. Okrog grobovi in grobovi, kjer spi spokojno spanje velika vrsta ljubljanskih meščanov, med njimi množica odličnih mož. Kdo more na tem kraju pozabiti, da naj vse, prav vse velja v prvi vrsti tem grobovom! Zato bodo tudi nove orgle v svojih prvih akordih zapele v času trpljenja Boga-človeka, ki je prinesel vsem tem tisočim specim večno odrešenje. Turborno in globoko žalostno bo izzvenela prva glasbena prireditev z novim instrumentom, kakor se za to mesto spodobi, na prvi dan velikega tedna. Nato bodo orgle utihnile in nemo čakale velike nedelje. Takrat pa, ob prvi liturgični uporabi instrumenta, bo po grobnem planil radostni glas: Aleluja, Kristus je vstal! Zmagana je smrt! Čujte vsi vi tisoči in tisoči, ki spite naokrog: Vstali boste! Aleluja! — Ali bi mogli najti primernejši čas za postavitve novih orgel, ki bodo odslej

pele melodijo večnega miru in melodijo božje ljubezni? Upamo, da bodo vsi Ljubljančani razumeli globoko pieteti onih, ki postavljajo na ta svet kraj novi instrument, in v ponedeljek velikega tedna, dne 15. aprila prišli tudi sami k prireditvi. Prav bo, če bodo za orgle tudi kaj darovali in s tem pokazali, da znajo ceniti vse, kar se lepega napravi pri sv. Krištofu, ki ni samo bežigradska fara, marveč žarišče, kjer se v ljubezni do rajnih zbira vsa Ljubljana.

○ Članstvu Učiteljskega pevskega zbora JUU — Ljubljani. Vsem članom in članicam sporočamo tužno vest, da je naša tovarišica Vilka Nepužalnova, učiteljica v Bohinjski Srednji vasi, po kratki in mučni bolezni dne 1. t. m. preminila. Pogreb bo danes ob pol 14 izpred mrtvašnice veže splošne bolnišnice. Udeležba članstva in bližnje okolice častna dolžnost.

○ Ni sporazuma med Pičmanom in Rebekom. »Ponedeljski Slovenec« je poročal, da se vrše pogajanja med Pičmanom in Rebekom o obrtniško skupino zaradi kandidature v Ljubljani ter raznih ugodnosti, ki naj bi jih prepustili ti dve skupini druga drugi. Dosežen je bil že sporazum, da kandidira za ljubljanskega poslana Rebek, ki pa bi prepustil Pičmanu mnogo vpliva v Zbornici za TOL, pri obrtniški okrožnem odboru in v drugih obrtniških organizacijah. V nedeljo zvečer je že kazalo, da sporazum dosežen ter je bil o tem obveščen dr. Albert Kramer, ki je že odpoval v Beograd, da tam obvesti o doseženem sporazumu ministrskega predsednika Jevtiča ter izposluje Rebeku, da ga nosilec liste sprejme na listo. Toda gotovo je g. Rebek zvedel, da sta edina resna kandidata v Ljubljani gg. Kavčič in dr. Riko Fuks ter mu je bilo žal koncesij, ki jih je že dal g. Pičmanu. Zato je v ponedeljek brzojavno opozoril dr. Kramerja, da ne pristane na sporazum ter je vse koncesije g. Pičmanu preklical. Z obrtniško kandidaturom v Ljubljani torej ne bo — kakor kaže — nič.

○ Kino Kodeljevo igra danes »Tarzana, gospodarja pragozda. Cene znižane.

○ Redni občni zbor prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani se bo vršil v četrtek, dne 4. t. m. ob 6 zvečer v zeleni dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Člani se vabijo k obilni udeležbi. Drugim vstop ni dovoljen. — Odbor.

○ Huda nesreča služkinje. Pred škofijo 1 se je včeraj dopoldne pripetila huda nesreča. Služkinja Marija Smrtnikova, stara 33 let, je po opravi ku hodila po stekleni stehi verande. Naenkrat pa se ji je šipa udrla in Smrtnikova je padla skozi razpoklino šest metrov globoko. Ko je zdrknila skozi razpoklino, se je močno porezala po rokah in nogah, na tla pa je priletela z glavo navzdol ter si prebila črepijo. Hudo ponesrečeno služkinjo je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Njeno stanje je zelo resno.

○ Zveza gospodinj opozarja na predavanje o električni kuhi, ki bo danes ob 16 na Bregu 8. Poskušnja jedi. Vstop prost.

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu namanja, da radi obolnosti gospoda patra-voditelja odpade današnji redni sehanek, pač pa bo v nedeljo običajno skupno sveto obhajilo.

Bratovščina sv. Rožnjega Telesa bo imela jutri svojo mesočno pobožnost v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 maša z blagoslovom za žive in rajne udele bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rožnjega Telesa, da se v običnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

ko bo brajda zadehtela,
ko pšenica bo zorela,
ko bo gledalo poletje
rož škrlatnih pestro cvetje:
domovina bo vsa verna
pred monštrano pokleknila,
v hostiji devičkobelj
Kralja kraljev bo molila!

td

Mariborsko gledališče: Hoffmannove pripovedke

Mariborsko gledališče si je v letošnji sezoni stavilo v program tudi težjo nalogo, vpriporitev večjega glasbenega dela, Offenbachovih »Hoffmannovih pripovedek«, ki zahtevajo že dobrih, kvalitetnih opernih pevcev, kar pa v tem primeru in v danih razmerah ni prav nič lahka in enostavna stvar.

Režijo je uspešno vodil g. J. Kovič, ki je spretno rešil odsko plat in skušal dati igri na odru tudi tesnejše povezanosti z orkestrom, kar naj bi nekateri igralci še vestneje in pravilneje razumeli.

Vlogi Olimpije in Antonije je pela gospa Alfredda Herzogova kot gost. Njen jasni in nežni glas je ugajal v srednji legi, motilo pa je menjavanje barve glasu v raznih višinskih legah. V koloraturni vlogi Olimpije je bilo manj sigurnosti in preciznosti, vsekoli popolnejša je bila vloga Antonije. Guleto in Stello je igrala P. Udovičeva s prirojenjo igralsko in s priznanja vredno pevsko dovršenostjo. Gospa Zamejč-Kovičeva je kot gost dala z učinkovitostjo nastopom in s svojim polnim altom Hoffmannovemu spremljevalcu Nikolaju izborni postavbo. Hoffmann se je B. Sancinu dobro prilagel. V razgibani igri je prišel tokrat njegov glas izrazito do veljave. Fr. Neralič je pel kot gost vse štiri v bistvu sorodne vloge, Lindorfa s prepričevalnim nastopom, Coppelia z dovršeno igro. Dappertutta, ki se je njegovemu dramatičnemu glasu najbolje prilagel, in Mirakla, ki se je v igri precej približal resničnosti, pa bil v petju manj popoln. Enako dober je bil v nastopu B. Medven — Spalanzani, Nathanael. S pristno verjetnostjo je zajel Crespla P. Kovič, Andrej in Košenilja pa

All je Vaša prebava v redu?

Vzemite zvečer 2—3 male

ARTIN-DRAŽEJE

Dr. Wandera

in zjutraj boste imeli lahko izpraznjenje.

Dobe se v vseh lekarnah v škatljah po 12 dražej Din 8—
in vrečkah po 2 dražej Din 1'50.

Oglas reg. pod S. br. 7734/34.

Mariborske vesti:

Naša narodna sramota

Ko smo opozarjali nedavno mariborsko javnost na dogodke pri mariborski požarni brambí, smo že takrat pokazali na odmev, ki ga bodo izzvali v narodno-nasprotnem taboru. In res ni ostalo samo pri govoricah med tukajšnjimi nemškimi krogi: z mariborsko požarno brambo se je začelo baviti že tudi inozemsko časopisje. O odstavitvi večine odbora so prinesli poročila »Tagesspost«, »Wiener Neueste Nachrichten« in »Neues Wiener Journal«. Morda so poročali o tem tudi drugi nemški listi. Vsi omenjeni avstrijski časopisi poročajo o krizi v mariborski gasilski četi z nekim prikritim veseljem ter naglašajo, da je bilo to društvo

nekadaj, ko je bilo še v nemških rokah, najvzornejše organizirano in disciplinirano gasilsko društvo v celi naši državi. Ali se je vodstvo župe zavedalo, kako škodo povzroča našemu narodnemu prestižu s svojimi ukrepi, ki jih tuji čisto po svoje tolmačijo in izrabljajo v namene svoje propagande? Kaj pravijo k temu naša narodna društva, kaj pravi vodstvo Narodne odbrane? Mislimo, da bi bila ravno dolžnost Narodne odbrane, da bi preprečila v ogroženem Mariboru take dogodke, ki služijo narodnim nasprotnikom kot dobrodošlo sredstvo v njihovi propagandi.

□ 250 pevcev bo nastopilo na komemorativnem koncertu Ispavčeve župe dne 7. aprila popoldne v veliki unionski dvorani. Zajčevsko veliko kantato »Oče naš« bo dirigiral Janko Gasparič, poleg zbora in orkestra pa nastopijo kot solisti Pavla Udovičeva, Lida Vedralova, Avgust Zivko in Fran Neralič.

□ Zapuščina zgodovinarja Matije Ljubše. Po posredovanju prelata dr. Kovačiča je dobilo Zgodovinsko društvo v Mariboru bogato znanstveno zapuščino pokojnega kurata in znanega zgodovinarja Matije Ljubše iz Celja. Zapuščina obstoji iz znanstvenih knjig in ogromnega zgodovinskega gradiva, ki ga je pokojnik z veliko pridnostjo tekom dolgih let zbral in uredil in ki se nanaša predvsem na cerkveno zgodovino.

□ Iznašeni trgovci. Predpis novih banovinskih trošarin za kavo, kakao, čaj, riž in karbid je mariborske trgovce nemalo presenetil. Zjutraj, ko so odpirali svoje trgovine, so jih iznenadili kot prvi obiskovalci finančni stražniki, ki so začeli s popisom vseh zalog kave, riža in ostalih, novi trošarini podvršenih predmetov. Trgovci so se zaradi tega razburjali, pomagalopa seveda ni nič. Finančna kontrola je mobilizirala za te popise vse svoje razpoložljive moči tako, da se je glavno delo izvršilo že dopoldne. Nekateri, ki so imeli velike zaloge blaga, bodo morali šteti lepe denarce.

□ Velik športni dogodek bodo v soboto zvečer tekme za prvenstvo dravske banovine v rokoborbi, ki jih priredi tukajšnji SSK Maraton. Poleg mariborskih rokoborcev, ki so našemu občinstvu, zlasti iz zadnjih nastopov med Svobodo in Maratonom, dobro znani, se udeležijo tekem tudi izvrstna ekipa SK Ilirije v Ljubljani, ki ima mnogo šans za prvenstvo. Borba bo vsekakor zanimiva!

□ Novi grobovi. V bolnišnici je umrl v starosti 30 let dijak tehnike Rudolf Glaser, sin znanega mariborskega stavbenika g. Glaserja. — V najlepši dobi 27 let je ugrabila smrt v bolnišnici uradnico okrajnega glavarstva gđ. Vero Sancinovo. — Naj počivata v miru.

□ Vedno več avtomobilov. Ukinitve taks na avtomobile je spravila na noge številne mariborske avtomobiliste, ki so imeli svoja vozila odjavljena. Včeraj je cela vrsta avtomobilistov vozila zopet prijavila policiji. Trgovci z avtomobili računajo, da se bo poživela tudi tovrstna trgovina, ki je sedaj popolnoma počivala.

□ Kaj je s krajevnim leksikonom dravske banovine? Približno pred dvema leti so neki agenti nabirali po Maribori inzerate za obširni »Krajevni leksikon dravske banovine«. Imeli so tudi priporočila od nekaterih predstavnikov naše javnosti. V Mariboru je mnogo iniserentov, ki se sedaj zanimajo, kaj je z izdajo Krajevnega leksikona dravske banovine in to posebno, ker so v zadnjem času glasovi o imenovanem leksikonu popolnoma utihnili.

**Kaj je novega pri
Antonu Macunu v Mariboru**
Gosposka ulica 8—10?
To vidite v izložbah!

Iz Vranskega kofa

Stara pesem... Kakor lanske leto v tem času, tako tudi letos zopet romajo po naši cesti skozi trg cele kolone vozov, obloženih s hmeljevskami. Vsi vozovi prihajajo večinoma s krajske strani, ker pri nas na štajerskem v gozdovih že ni skoraj nobene prekleje več najti. Vse je že posekano. Če bo šlo še par let tako naprej, bo tudi obmejna kranjska dežela kmalu trpela na pomankanju preklej, ker jih bo Svaljeka dolina vse porabila. Zato je velika verjetnost, da v bodočih letih preklej pri fantovskih pretepih ne bodo prišle več v poštev, ker se bodo porabile v bolj »kulturne« svrhe. Pač pa grozi neka druga nevarnost v naši Savinjski dolini. Lahko se bo zgodilo, da bodo te prekleje v svoji jezi in nevolji zagrabili prevaranti hmeljarji in z njimi poglani vse inozemske Jude, ki tiščijo hmeljske cene vsako leto vedno bolj navzdol. Če bo do tega prišlo, potem se lahko naš kranjski sosedje nadejajo, da bodo še delali sja-jen »kšeft«.

Fantovska katoliška akcija bo nastopila prvič prihodnjo nedeljo, dne 7. aprila in podala svetopisemsko žaloigro »Izgubljeni sin«, ki je zelo primerna za postni čas. Na cvetno nedeljo, dne 14. aprila t. l. pa nastopijo vranski fantje z isto igro v Katoliškem domu v Sv. Juriju ob Taboru. Na to opozarjamo že danes, zlasti šentjuncane.

Kulturni obzornik

M. Elizabeta: Slava sveč Hostiji

Ljubljana, 1985, str. 124. Založil Jugoslovanski uršulinski provincialat.

Redovnica mati Elizabeta, provincialna jugoslovanskih uršulink, je že znana slovenska pesnica, saj je ta zbirka že njena četrta. — Izdala je dodaj dva zvezka pesmi *Is moje celice*, prigodnice *Cvetja na poti življenja* ter sedaj zbirko o presveti Evharistiji kot pripravo na evharistični kongres. Toda ta zbirka ni povsem nova, ampak je iz prejšnjih izbran venec najlepših evharističnih pesmi, tako da z novimi tvorijo lepo vsebinsko enotno celoto. Pesmi pa niso zgolj ponatis, ampak so popravljene, v izrazu bolj zgoščene, včasih celo preveč obložene, kjer so bile prej preproste. M. Elizabeta kot pesnica spada v krog Gregorčiča in Medveda, kar se tiče pravilne verzifikacije, v vrsto klasiističnih realistik z religiozno vsebino, vsa polna topliga verskega žara, ki oživlja njeno notranjost, vsa vdana Jezusu v presveti Hostiji. Njenemu pesniškemu temperamentu odgovarja najbolj način hvalnic, meditacij, nagovorov, vzhodov. Vsa njena pesem je lep, svečan slavospev duhovnice, ki se čuti srečna v svoji celici in zna to tudi povedati v lepo tekočih stihih, podobno kot Sardenko v svojih mladih zbirkah. Zdi se mi, da moramo M. Elizabeto šteti med najboljše slovenske pesnice, ki jih je tako malo. Pa saj si niti sama v svoji skromnosti ne lasti slave: piše svoj pesniški samostanski dnevnik, evharistični brevir, moli in poje himno sveti Hostiji. V času priprave za kongres je ta zbirka evharističnih deklarativank pač najlepše darilo, ki ga moremo darovati ljubiteljem pesniških meditacij. Zlasti pa bo pesmi mogel s pridom porabiti vsakdo, ki bi na katerikoli prireditvi hotel z deklaracijo pripravljati srea v času, ko »zagoreli so med nami — evharistični kresovci na tranekti«.

šestimi ali bolj redko s petimi strunami tkz. »kerar« poleg tega je razširjena tudi velika lira, harpa »baganac« imenovana, slična neki vrsti goslim z eno struno nazvani »masanqor«. Ta godala se nikoli ne rabijo skupno. Kerar se navadno igra po abesinski sede, t. j. na tleh s prekrizanimi nogami.

Abesinske pesmi so sestavljene v verzih, različne velikosti, ki pa se vedno imajo Rima obstoji na koncu verzov in odprtem zlogu. — Življenjskih pravil in pogovorov je v Abesiniji precejšnje število. Mnogi sliči našim. Tu jih je nekaj vzetih iz del dr. Vitaliena.

— Vernost srca je več vredna kot petdeset pealmon. — Če si bratje med seboj pomagajo, uženejo celo leva.

Izmed umetnosti je gotovo v Abesiniji najbolj razširjeno slikarstvo. Mnogo poglavarjev vzdržuje na svoje lastne stroške več umetnikov, ki posvečajo svoje življenje v to, da krase cerkve. Snovi, ki pridejo tu v poštev, so ali religiozne ali pa vzete iz vojne. Slikarji se poslužujejo živih kričečih barv. Obrazce slikajo vedno gledane od spredaj, razen če gre za antipatične osebe; v tem primeru jih naslikajo v profilu.

Abesinska umetnost se nanaša popolnoma na bizantizmo. Bilo bi še treba mnogo povedati o religiozni glasbi, o plesu in arhitekturi — zlasti o monolitnih cerkvah Labilele — kakor tudi o raznih spomenikih, ki jih je pustila prvotna civilizacija, o spominskih stebrlih, o kamnih itd.

Ta dežela trpi sedaj od prekomernega tradicionalizma in zastarane socialne organizacije. Treba ji je torej, ne da bi pri tem ranili narodni čut, prilagoditi sodobnosti do tega pa ne bo dospela s politiko osamljenosti. Boji se odpreti svoja pota Evropejcem; Néqus je v najnovejšem času započel z iskanjem daljne pomoči. Sedaj smo ob svitu nove politične orientacije, in evropejski narodi si ne obetajo mnogo dobrega iz započete zveze z Japonsko.

b

Dr. Fr. Debevec:

Zaposlitev okrevajočih jetičnikov

Jetika požira leto za letom ogromno narodno premoženje: oskrba v bolnišnici, izguba delovnih dni in zaslužka in podobno ugrabijo v državi leto za letom nekaj milijard dinarjev narodnega premoženja. Problem boja zoper jetiko se v praksi porazdeli v več nalog: osamitev in oskrba kužnih bolnih, zdravljenje vseh aktivno bolnih (kužnih ali nekužnih za okolico), okrepitev ogroženih, oskrba neozdravljenih; briga za družine, ki jim je radi bolezniradnika življenjski obstoj ogrožen itd.

Ponovno smo že poudarjali na tem mestu in drugod, kaj vse nam je v borbi zoper jetiko potrebno, kaj nam manjka na vseh koncih in krajih. Oporozorili smo, da se dosega znatni uspehi na tem polju le, če se problem dobro pozna in če gremo z dobro voljo in poštenim srcem na delo. Kako je v tem pogledu pri nas, lahko marsikdo sodi sam.

Danes se želimo zaustaviti pri problemu, ki je zelo pereč in ga je težko reševati v praksi: naloga zaposlitve okrevajočih jetičnikov, skrbstvo za one, ki so se bolni ali celo neozdravili, pa nimajo varne eksistence.

Zamislimo se v dejanski položaj: Iz bolniškega zavoda je prispel okrevajoč (ali neozdravil). Mora se še vedno čuvati, imeti mora dobro hrano, zračno stanovanje, deloma se mora še dalje zdraviti ali vsaj nadzorovati zdravstveno stanje po zdravniku. Bolni za jetiko navadno niso bogatini. Odrasli okrevajoči so večinoma že poročeni, imajo otroke. Dokler so bili zdravljeni (na pr. v zavodu), je družini težko šlo. Zdravljenje je sila drago, zlasti v zdravilišču, malokdo zmore sam te stroške. Se najlažje je v tem pogledu članom bolniških blagin, ki imajo i za zdravljenje članov i za skromno oskrbo družine zagotovljena primerna sredstva.

Ko pride okrevajoči domov, je navadno takoj primoran prijeti za delo, ki mu jemlje telesne moči, jedva zbrane za potrebno zdravstveno ravnanje. Toda v mnogih primerih rekonvalescent nima pri-

like za zaposlitev, družina je brez kruha, pomanjkanje, skrb in strah se vselijo v ubogi dom. Pa še nekaj: poslodavci se kajrkat boje vzeti v službo človeka, ki je bil bolan na pljučih. Boje se okužitive, neradi verjamejo, da okrevajoči ni več nevaren za okolico.

Evo, tu se odpira nova socialna naloga: Briga za zaposlitev okrevajočih po jetiki; skrbstvo neozdravljenih delavcev in nameščenih ter socialno neposkrbljenih bolnikov sploh. V Mariboru, Celju, Zagrebu že obstoje celice s takšnim socialnim programom, v Ljubljani je žal še nimamo, a baš tu bi bila takšna ustanova sila potrebna. Kako naj jo organiziramo?

V okviru zveze proti tuberkulozi se pozovejo k dogovoru predstavniki naslednjih organizacij: Protituberkulozna liga, OUZD, Higijenski zavod, Borza za delo, Delavska zbornica, Zbornica za TOI, Zveza industrijcev, Zveza denarnih zavodov, Pokojniški zavod, Karitativna zveza, eventualno še druge slične ustanove. Na sestanku se kratko razloži pomen nameravane ustanove, opiše ustroj in delo, nakar se sestavi primeren odbor in pogovori o financiranju po vzorcu v večjem središču (na pr. v Zagrebu).

Praktično delo v takšnih celicah je približno takole: a) Vodi se evidenca o bolnih delavcih in nameščenih, ki se zdravijo v bolniških zavodih; b) po zapustitvi zavoda celica posreduje — ako je to potrebno in mogoče — novo in primerno zaposlitev okrevajočih, posreduje nadalje primernejšo zaposlitev pri onih rekonvalescentih, ki že imajo zagotovljeno službo, oziroma delo; c) pri neozdravljenih delavcih, nameščenih itd., ki so se izčrpali zavarovano dobo, skuša oskrbeti primeren koteček (v zavetišču, občini, bolnišnici).

Naloga je lepa, a dokaj težka, uspehi bodo zlasti v sedanjih razmerah zelo skromni. Naj nas to ne moti. Začeti je treba!

Potreben je jasen prosvetni načrt

V »Stampi« je B. Stefanovič napisal članek o potrebi preosnove in naši prosvetni politiki. Pisec ni zadovoljen z uspehi dosedanje prosvetne politike in naše šole sploh. Absolutni gimnazij nimajo pojma o praktičnem življenju, ko končajo svoje nauke. Tudi najbolj navadnih nalog, ki jih postavlja življenje, ne morejo rešiti. Absolutentom raznih strokovnih šol, učiteljskih, obrtnih šol in trgovskih šol bi tudi mogli imeti širše obzorje. Akademiki nimajo nikakega pojma o političnih vprašanjih. Filozof se takoj izgubi, ako mora govoriti o predmetu izven svoje stroke. Da se vzgoji mladina, kakršno potrebuje država, je treba prosvetno politiko preosnovati. Predvsem jo je treba ustaliti. Treba je postaviti dokončni prosvetni program, ki se ne bo izpremenil, ko bi se menjal prosvetni minister. Stavba ne stoji pokoncu, ako ji stalno menjujemo temelj. Reforme, ki smo jih dosedaj izvedli, so bile samo zunanje. Na vsak način je potrebno izdelati jasen načrt. Ni dovolj, ako menjamo prosvetni svet. Ustanoviti moramo tudi poseben odbor za sestavo prosvetnega načrta.

Požar na Skaručni

Danes ob pol 16 je izbruhnil ogenj na podu posestnika Gregorja Pustavra, po dom. Zamude. V trenutku so ognjeni zublji objeli hlev in pod. Gospodarsko poslopje je bilo polno sena, slame in drv ter je pogorelo v četrto ur do tal. Živino so razen enega teleta rešili iz gorečega hleva delavci s poleg ležečega vrta, ki je last g. direktorja Mateja Hubada. Prva je prišla na pomoč požarna bramba iz Polj, ki je lokalizirala gospodarjevo hišo, da ni postala še ta žrtev požara. Pod je po nepravdnosti zažgal domači pastir. Škoda znaša okoli 80.000 Din. Gospodar je bil le malenkostno zavarovan.

— Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preopilec želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobe, splošnem slabopocutju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef«-grenčica brez napora in bolečin lahko izprazni črev vseh neobavljenih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča — Najodličnejši zdravnik stoletja so vporabljali »Franz-Josef«-vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskah in tudi otrocih.

Koledar

Sreda, 3. aprila: Rihard, škof; Hionija, devica mučenica; Benedikt Niger, spoznavalec. Maj ob 13.11. Herschel napoveduje sneg in dež.

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Odrejeni so za vršilca dolžnosti kontrolorja kontrolnega odseka kontrolno budžetnega oddelka ministrstva vojske in mornarice p. h. kap. I. razr. Slavko Farkaš; za voj. izslednika štaba dravske divizijske oblasti sodni kap. II. razr. Vinko Herenda; na službo v poveljstvu osješkega voj. okrožja konjeniški kap. I. razr. Franjo Furtinjer; za poveljnika 1. čete bataljona golobje pošte inž. kap. II. razr. Vladimir Valenta; za poveljnika 2. čete, 1. bataljona 1. pontonirskega polka inž. kap. II. razr. Rudolf Romšak; za vršilca dolžnosti upravnika skladišča 2. pontonirskega polka inž. poročnik Milan Delač; za vodnika učitelja zrakoplovne podčastniške šole zrakoplovni poročnik Emil Brunskele; na službo v štab 2. zrakoplovne polka zrakoplovni kap. II. razr. Alojzij Radin; na službo v tehnični oddelku štaba zrakoplovstva vojske zrakoplovni kap. I. razr. Hugo Frostman; za vršilca dolžnosti veterinarja 1. konjeniškega polka vet. kap. II. razr. Ivan Thorik; na službo v štab 6. konjeniškega polka vet. pomočnik I. razr. Dragotin Rot; na službo pri inženirskem referentu štaba kosovske divizijske oblasti inž. kap. I. razr. Ljudevit Rupert; na službo v inž. tehnični oddelku ministrstva vojske in mornarice inž. poročnik Miroslav Berginec; za voj. izslednika 2. planinskega pešpolka sodni poročnik Ivan Horvat; za zdravnika 46. pešpolka in garnizije v Bitolju san. kap. II. razr. dr. Modroko Muntner; za zdravnika 23. samostojnega topniškega divizionarja in kniske garnizije san. kap. II. razr. dr. Feodor Jakunjin; za sekundarnega zdravnika oddelka za notranje bolezni v stalni voj. bolnišnici II. armijske oblasti san. poročnik dr. Janez Gantar; za zdravnika 32. pešpolka in garnizije v Mostaru san. kap. II. razr. dr. Anton Andrej; za zdravnika 51. pešpolka in garnizije v Somboru san. kap. II.

razr. dr. Ivan Kessler; na službo v lekarno stalne mornariške bolnišnice lekarniški poročnik Franjo Felzer; doslej lekarnar dravske stalne vojne bolnišnice; za vršilca dolžnosti intendanta štaba jadranske divizijske oblasti nižji voj. uradnik I. razr. ekonomske stroke Evgen Dolenc in za vršilca dolžnosti intendanta polka trdnjavskega topništva int. podporočnik Dragoljub Sloboda.

Ostale vesti

— Dravska oblast Ferijalnega saveza v Ljubljani bo priredila v dneih od 24. do 28. t. m. poklonitveno potovanje na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. — Dijaki vseh srednjih šol Dravske banovine so vabljani, da se čimprej prijavijo svojim podružnicam F. s., ki sprejemajo prijave še do 10. t. m. Cena vožnje, prehrane in prenočišč bo znašala Din 200.—. (Za izvenljudbanske zavode neka! malega več.) — Vabimo vse srednješolce, da se te patriotske manifestacije udeležijo v kar največjem številu.

— Dravska oblast Ferijalnega saveza v Ljubljani. G. minister prosvete je izdal za Ferijalni savez nova pravila in postavil v Dravski banovini za predsednika g. dr. Josipa Mihelaka, prof. na dr. trg. akademiji, ki je bil že doslej predsednik, za podpredsednika g. dr. Maksa Robiča, prof. dr. učiteljske šole v Ljubljani, za predsednika oblastnega nadzornega odbora g. Franja Siča, prof. na dr. trg. akademiji v Ljubljani ter za podpredsednika oblast. nadz. odbora g. Vinka Kosaka, prof. na dr. tehnični srednji šoli v Ljubljani.

— Močan potresni sunek so čutili v nedeljo, dne 31. marca ob 14.45 v Kostanjevici na Krki.

— Iz državne službe je bil odpuščen inž. Vladimir Rebrovac, načelnik gozdarskega urada v Karlovcu, in sicer z odlokom ministra šum in rud.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 75 objavljajo, da je državno tožilstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširati št. 12 tednika »Nova Danica«, dalje št. 2. tiskopisa »Glasnik« in št. 1. polmesecnika »Alma Mater«, ki se tiskajo v Zagrebu.

— Poverjenike »Družbe sv. Mohorja«, ki razpolagajo še s kakšnim izvidom lanskich knjig, prosim, da mi to pismeno sporoče na naslov: Fr. Rajmund Šegula, Tiskara »Katič«, Šibenik.

— Nesreča v gozdu. Iz Kočevja so včeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico 39letnega rudniškega strojnika Franca Kosca. Ta je v gozdu podiral bukev, ki se je prevrnila nanj in mu zlomila desno nogo.

— Iz »dlične družbe«. Za dostojen zaključek soareje pri soprog generalnega konzula Kortinskega se je servirala turška kava Hag. Soglasna hvala! Boljše kave niso še nikoli poskusili niti najbolj razvijani sladkosnedeži. Kava Hag je izmed finih najfinjša, prava zrnata kava, prosta tako škodljivega kofeina. Okus, aroma ter kakovost kave Hag imajo svetovno sloves, enako tudi njena popolna neškodljivost za vsakogar. Zato kava Hag po pravici osvaja odlično družbo.

Celje

— Omereta »Studentje smo...« na odru Ljudske posojilnice. Takoj po veliki noči vprizori celjski Studio Bučarjevo opereto »Studentje smo«. Skušnje se že vrše, zato že danes opozarjamo na to zabavno in melodično opereto domačega skladatelja. Režija je v rokah g. mag. F. Gradišnika, sodeluje pa ves ansambl Studia, n. šk. mešani in ženski zbor ter jazz orkester pod vodstvom g. Zvonka Lenardona.

— Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju odda dve deklici, zdravi, štiri in dva in pol leta stari ter krepkega dečka, 7 mesecev starega v brezplačno oskrbo. V rodbini je velika beda in je neobhodno potrebno, da se starešem odvzamejo otroci in oddajo v zanesljivo oskrbo. Nadaljnje informacije daje Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju.

— Izpiti za vozniške motornih vozil iz celjskega, gornjegrajskega, šmarskega in konjiškega okraja bodo v torek, dne 16. aprila ob pol 9 dopoldne na sreskem načelstvu v Celju. Vabljani so vsi kandidati iz navedenih okrajev.

— Obisk tujcev v mesecu marcu. Meseca marca je obiskalo Celje 1062 tujcev. Marca meseca lanskega leta je obiskalo Celje 971 tujcev, februarja letos pa 768. Iz navedenih števil je razvidno, da tujski promet od meseca do meseca narašča.

— Okradena služkinja. V soboto je nekdo ukradel služkinji Grežnik Alojziji iz Smartna v Rožni dolini denarnico s 150 Din gotovine.

— Teharje. Poslovila se je od nas in odpeljala v daljno tujino gđ. Helena Ožekova, imenovana se je udeleževala v vseh tukajšnjih katoliških društvih, bila je zelo marljiva društvenica, in povsod priljubljena. Zlasti jo je pogrešal cerkveni pevski zbor. Želimo ji v daljnem tujem mestu, da bi ji Bog podelil mnogo blagoslova in sreče.

Slovenska Krajina

Črenšovci. Tudi letos je pri nas izpadel »Materinski dan« nad vse pristočno in v splošno zadovoljnost vseh. Največ se je trudil za to veličastno praznovo g. Krizman, šolski upravitelj, ki je vodil pevski zbor Prosvetnega društva, dvospeve, mladinski zbor in godbo. Tudi gđ. Lutarjeva se je trudila pri mešanem zboru. O materi je govoril g. kaplan Bejek. Tudi deklamacije so bile izvrstno podane. Dvorana v Našem domu je bila nabito polna. Bog plačaj vsem, ki so pripomogli da tako lepe proslave naših mater. Tudi »Ljubzen Marijinega otroka« je ugnjala.

Pojasnijo. Zadnjič sem vam poročal o časopisu v naši fari. Glede »Novin« sem takrat omenil le okroglo število, g. urednik »Novin« mi je poslal točen seznam in prosil, da to objavite. »Novin« je v naši fari (23. III.) 241 in 25 komadov dobiva uprava. In da je v naši fari naraslo število »Novin« od lanskega marca do danes za 16 komadov. To mi radi objavljamo in nas veseli, da se katoliški tisk širi.

Jesenice

Jesenjska skupina bojnikov je imela v soboto zvečer svoj sestanek, na katerem je z ogorčenjem zavrnila vse namere sedanjega izvršilnega odbora, ki ni postal to, kar je, po volji članstva. Zahtevali so soglasno, da se skliče za nedeljo, 7. aprila izredno skupščino, oziroma izredni občni zbor.

Drvi ob 8 bomo po daljšem presledku zopet imeli v svoji sredi našega veleturista in humorista g. prof. Janka Mlakarja. Peljal nas bo s pomočjo skopičnih slik na razne gorske vrhove, kjer ima svoje domovanje »Bela smrt«. Zato pa drvi ves jeseniški sportni svet — in tega ni malo — v Krekov dom na izredno zanimivo ter obenem zabavno predavanje.

KAVA HAG

zajamčeno neškodljiva

DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 3. aprila: Bunbury. Premijera. Izven. Četrtek, 4. aprila: Waterloo. Red Četrtek. Petek, 5. aprila: Zaprti. Sobota, 6. aprila: Postrček. Gostovanje ge. Marie Hapovš Radmanovič. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 3. aprila: Francesca da Rimini. Red Sreda. Četrtek, 4. aprila: Zdalj ena zmagala. Red B. Petek, 5. aprila: Štirje grobniki. Dijaki predslava. Globoko znižane cene od 5-15 Din. Sobota, 6. aprila: Baletni večer pisatke gđne Mie Čorakove in pisatelja Antona Fijančiča. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 3. aprila: Hoffmannove pripovedke. Red Č. Četrtek, 4. aprila: Koncert tria Brandlova. Red B. Petek, 5. aprila: Akademika Nanosa. Sobota, 6. aprila: Kvadratura kroga. Premijera. Red A.

Naznanila

Ljubljana

1. Zupanova Mica priide v Mestni dom 4. aprila ob 20. To veseloigro priredi poudarek kilega kralja na državni dvorščaki trgovski šoli za podporo revnim učencem. Kogar zanima beseda Linhartova in hoče prebrati dve uri v razvedrilo, obenem pa pomagati trgoveckemu dijaštvu, naj nas obišče!

1. Odbor Akademike pevskega zbora poziva oolkupno članstvo zbora, da se udeležijo vdrje točne ob 20 v Unioni. Vsi in točno!

1. Koncert Brandlova tria bo drvi ob 20 v H. badovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v V. govni ulici. Trio tvorijo: gospi Fanka Brandlova (violina), gospi Vally Gara (violončelo) in gospi Marja Rusy (klavir). Vse tri dame so prvotne umetnice, ki so pridobile najlepši umetniški sloves pri nas in v tujini. Sodej po Din 10, stojajo po Din 5 v knjižarni Glasbene Matice.

1. Klub esperantistov v Ljubljani vabi esperantiste na sestanek, ki bo drvi ob 22 v klubovni lokalu. Poslušali bomo Prago, ki bo odzvala v radiu »Prodano nevesta« v esperantiskem jeziku. Prenos bo trajal do 1.

1. Kino Kodoljevo. Drvi ob 20. Tarzan, gosposlar pragozla in nekaj kratkih filmov. Cene znižane.

1. Nočno službo imajo lekarni: mr. Bakračič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Razmor, Mikloškova cesta 30, in mr. Gariš, Mosta.

Naše dijaštvo

Akademiki-kongregantisti! Drvi imamo sestanek. Člani kongregacije Marijinega oznanjenja ob 20.15 v samostanski kapelici oo. francoskih. Člani kongregacije pri oo. jezuitih pa ob 20. — Prefekta.

Seja Akademike akcije za izpopolnitev univerze bo danes ob 17.30 na Tehniku.

Na obnem zboru Akademike zveze dne 26. marca je bil zvoljen naslednji odbor: predsednik cand. jur. Poštvan Matej, podpredsednik stud. theol. Zabkar Jože, tajnik stud. phil. Beluš Vinko, blagajnik stud. phil. Petančič France, knjižničar stud. jur. Herjend Pavel, gospodar stud. jur. Berkeopce Anton; revizorji: cand. theol. Zaletel Vinko, cand. jur. Vrhovec Lojze, cand. jur. V. trovec Venceslav; razsodišče: cand. jur. Jenko France, cand. phil. Verbie Pavel, stud. techn. Dolenc Karel.

Na rednem obnem zboru JAKD Danice v Zagrebu je bil 31. marca izvoljen sledeči odbor: predsednik cand. agr. Suhadelec Jože, podpredsednik cand. agr. Rozman Janes, tajnik stud. agr. Količ Jančo, blagajnik stud. agr. Rončević Viktor, gospodar in knjižničar cand. med. Bezjak Tone; revizorja: cand. phil. Sunčič Viktor, cand. vet. Sekolec Karel.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 3. aprila: 19.00 Iz arhivskih logov in gajev (plošče) 12.50 Porodica 13.00 Čas 13.15 Dvorščakov skladbe na plošči 15.00 Plošče po želji 15.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.00 Predavanje 19.30 Čas, jedini list, program za četrtek 19.30 Mesecni kulturni pregled (iz Belgrade) 20.00 Prenos koncerta Brandlova tria iz Hubadove dvorane 21.30 Akademski pevski kvartet 22.00 Čas. poročila 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

SREDA, 3. aprila. Beograd: 20.00 Ljubljana 21.00 Orkestralna glasba 21.30 Narodne pesmi 22.30 Plesna glasba — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.10 Skladbe Seppa Rosseggerja 19.35 Vojška godba 20.35 Iz stara rega Dunaja 21.45 Sodobna turška glasba 22.30 Jazz — Budimpešta: 19.10 Pejze 20.10 Simfonični koncert 22.35 Salonska glasba — Milan-Trst: 17.30 Prenos koncerta s konservatorija 21.00 Simfonični koncert, nato plesna glasba — Rim-Bari: 17.00 Zabavna glasba 21.00 Prenos opere — Praga: 19.35 Valčekova ura 21.00 Simfonični koncert 21.15 »Prodana nevesta« v esperantu — Brno: 19.25 Uspavanke 20.00 Plošče — Variana: 20.00 Iz oper 21.00 Chopinova glasba 21.40 Poljske pesmi 22.15 Laka glasba — Berlin: 19.30 Plošče 21.00 Brahmovova skladbe — Königsberg: 19.00 Ljudska glasba 20.45 Operni orkester — Hamburg: 19.00 Godba na pihala 20.45 Nevesta v štirih delih — Bratislava: 19.00 Godba na pihala 21.00 Godba na pihala — Lipsko: 19.00 Straussove skladbe na plošči — Frankfurt: 19.00 Orkestralna glasba 20.45 Pestra ura — Stuttgart: 19.30 Plesna glasba 20.45 Zilcherjev trio 21.30 Vesela dela — Monako: 20.45 Brahmovske skladbe 21.30 Radijski kabaret — Zürich: 19.15 Dediški zbor poje 21.00 Časna in ruska glasba — Strassburg: 18.45 Radijski orkester 20.30 Orkestralni koncert.

Filatelijska

V zadnjem času so se — tako poročila »Filatelista« v svoji zadnji številki (4) — pojavili oditaki znanih slovenske izdajo, in sicer vrednot za 1, 5, 25 in 40 v ter 10 K na tankem cigaretnem papirju. Tozadnje povzroča so dognale, da je obstajala od teh vinarških vrednot po ena pola s 200 kosi, od 10 kronske vrednote pa tudi ena pola s 100 kosi. Oditaki so bili narejeni svoj čas na Dunaju na izvirnih ploščah, pa nimajo filatelistične vrednosti. Kupljen je bil lani v Novem Sadu ob priliki filatelistične razstave četvorice novinarskih priključkov po 6 v. prav tako na tankem cigaretnem papirju; sicer teh znanih doslej še ni pojasnjen. Pojavili so se tudi oditaki znanih za 1 Din (Opolnec) črne in modre barve na bolj tankem papirju. Izgleda, da gre za oditake po kiležu, ki se je uporabljal v kakem našem filatelističnem časopisu in za neumnost šalo, ki se eventualno utegne izrabljati in spraviti ne poučenega filatelista, če tak odisek kupi kot polnopravni tisk za drag denar, v gmotno škodo.

Spominke znamke je izdala CSR dne 2. marca ob priliki 50. rojstnega dne predsednika Masaryka v sledečih vrednotah: 50 h (zelena), 1 K (vijolična), 2 K (modra), 3 K (rjava).

Trilysin
BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE
JE SEDAJ CENEJŠI
večja stekl. D. 72.50
manjša stekl. D. 40.—

Žitnikov ata

Baš pred dvema mesecema me je vabil prijatelj z Rakeka, da bi ga šla obiskat, češ, da ga sicer ne bom videl več. In res ga nisem več videl. V nedeljo so mu zapeli zvono in danes ga poneso z visokega Selsčaka mimo njegove »kapelice« tja dol na begunjsko grobišče.

Kdo ga ni poznal! Vsa Menešija, vsa Notranjska in še dalje naokoli. Visok, košen in suh, z značilno brado in z živimi, prijaznimi očmi je vsakega prijateljsko sprejel. In vesel je bil družbe, rad je prisedel, se razvel in še zapel kljub svojim več kot osmim križem. In ko je bil čas odhoda, to ni pusil: »Še za eno meco bom jaz dal, Anica, prinesi!« Rad je bil vesel, rad je videl veselo ljudi in rad je pripovedoval peripetije svojega dolgega življenja, kako bi bil lahko gospodar na ponosnem domu v Borovnici, kako ga je zaneslo v Cerknico, kako v Selsček, kako je prekupoval, zidal, prodajal in končno je poudaril: »Nazadnje smo pa še vedno tukaj!« In ko so mu zadnje čase opesale noge, mu je bilo najbolj hudo, da ni mogel več v svojo gozdiček, ki ga je lastno-ročno sadil in vzgojil na kamnitih kraških tleh.

Ata Žitnik! Ko Vas bodo danes številni prijatelji spremljali na zadnji poti, bom v duhu zraven in vrget bom grudo na Vaš grob z željo, da počivate v Bogu in v miru, ki ste si ga po sedem in osemdesetih letih dela in bore-nja več kot zaslužili!

Obsodba vohunov

Pred sodiščem za zaščito države se je zaključila razprava o vohunski aferi, pri kateri je igrala glavno vlogo Meslenja Irena. Obsoje-ni so vohunili v prid neke tuje države. Sodišče je izreklo tole razsodbo: Meslenja Irena iz Pečuha na 20 let robije, Kamb Franjo Stepanov, brivski pomočnik iz Osjeka na 15 let, Horn Ferdinand Josinov, trgovski pomočnik v Osjeku na 12 let, Helenbad Andrej, kmet iz Kneževih Vinogradov na 10 let, Balint Kalman, slikar, na dosmrtno ječo, Bigli Josip iz Majevca, mehanik, na 18 let. Vsi so obsojeni tudi na izgubo častnih pravic. Razprava je trajala tri dni. Obtoženci so vse priznali. Vohunili so iz koristljubja.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporočai cerkvenim zborom za velikonočno dobo: Adamič K.: 12 velikonočnih pesmi za mešani zbor in orgle, part. 24.—, glasovi a Din 6.—; — Adamič K.: Zmagovalcu smrti. 7 velikonočnih pesmi za mešani zbor a Din 12.—; Foerster A.: 12 cerkvenih pesmi za moški zbor, Part. Din 12.—, Foerster A.: Cantica sacra, III. del za moški zbor a Din 30.—; Grum A.: Odpevanje pri lavretanskih litanijah za mešani zbor a Din 16.—; Kimovec dr. Fr.: Rihar renatus za mešani zbor. Part. Din 24.—, gl. a Din 8.—; Hribar p. Aug.: Postni in velikonočni napravi za mešani zbor. Part. Din 30.—, glasovi a Din 10.—; Premrl St.: Cerkveni moški zbori a Din 40.—; Premrl St.: Cerkvena ljudska pesmarica za eno- ali dvoglasno petje. Part. Din 50.—, glasovi a Din 24.—; Sattner p. H.: Vstal je Gospod. Velikonočna kantata za mešani zbor Din 3.—; Sichelri-Premrl: 15 velikonočnih pesmi (Riharjevi, Vavknovi, Cvekovi, Gerbičevi in drugi napavi), part. a Din 30.—, glasovi a Din 4.—; Tomc M.: Velikonočni odpevi k lavretanskim litanijam a Din 2.—, Tomc M.: Velikonočni spevi za mešani zbor Din 10.—.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, miglaju očii, razdraženih živcih, nespanju, oslabilosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josef« grenčica odprto telo in olajša krvni oblok.

Homerjeva Ilijada doma — v Indiji

Boj za mesto Lanko

Vsakdo, ki je v šolah doslej bil deležen klasične vzgoje in izobrazbe, pozna Homerjevo Ilijado, čudovito grško pesnitev o desetletnih bojih za malo-azijsko mesto Troja, zaradi lepe Helene. Čeprav je znanstvenik Wolf dokazoval, da pesnik Homer sploh nikdar ni živel, ampak sta pesnitvi »Ilijada« in »Odiseja« najljepši biser grškega narodnega pesništva, se je vendar sedaj našel indijski učenjak profesor dr. Dara, ki trdi, da je bil Homer navaden plagijator, ki je zgodbo »Ilijade« ukradel Indijcem.

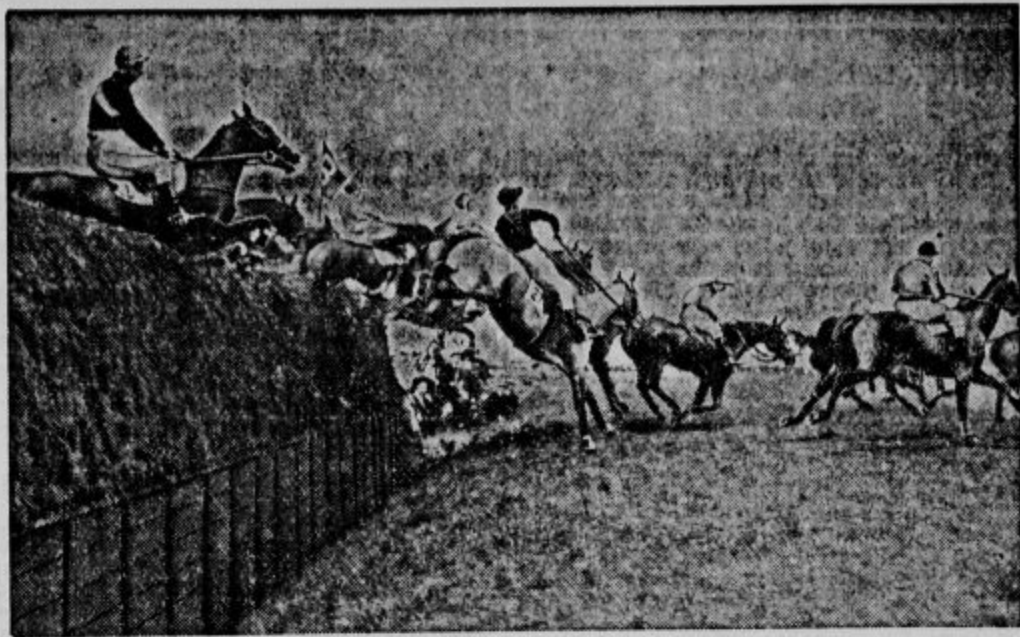
Profesor dr. Dara že vse svoje življenje proučuje indijsko slovstvo iz najstarejših dob, da bi dognal, odkod so grški misleci z Aristotelom in Platonom vred črpali svoje misli. Sprva je profesor Dara preiskoval le filozofijo, potem pa se je lotil še pesništva. Tako je našel indijski epos, ki je bil za čuda podoben grški Ilijadi. Pesnitev je v starodavnem jeziku sanskrit. Učeni sanskritolog Dara je torej dognal, da je ta indijski epos vsaj 3—4 sto let starejši ko grška Ilijada. Podobnost med eno in drugo pesnitvijo pa je tako velika, da prof. Dara prihaja do zaključka, da je Homer Ilijado prepisal iz sanskrita.

Indijski epos, ki ga je našel prof. Dara, v dovršenih sanskritskih verzih pripoveduje o obleganju in padcu mesta Lanka, katero je stalo nekoč na otoku Cejlonu. Kralj, ki je vladal v Lanki, je bil sicer velik bojevnik, a še večji babjek. Boginja ljubezni, katero je kralj Ra-

vana — tako mu je bilo ime — posebno častil, mu je obljubila za ženo najlepšo žensko Indije. To pa ni bilo lahko; zakaj najlepša ženska v Indiji je bila Sita, katera pa je bila že poročila mogočnega in bojevitega kralja Rama. Mogočni kralj Rama je poveljeval 40.000 srditih vojščakov. Boginja pa pomaga lahko živemu Ravani, da odvede lepo Sito. Nastala je strašna vojska. Bojeviti kralj Rama obleže mesto Lanko in jo oblega leto dni. V krvave in junaške boje pred Lanko posegajo tudi bogovi, dokler Rama z zvijačo ne vzame mesta in uniči Ravanovega kraljestva.

V tej pesnitvi je vsakomur, kdor pozna Ilijado, na prvi pogled jasno, da je skoro za las podobna Ilijadi. Mogočni kralj Rama je grški kralj Menelaj, lahkoživi Rama je zapeljivi Paris, odpeljana Sita je lepa Helena in mesto Lanka je Troja. Celotni junaki, ki se skladajo s Homerjevim Ahilom, Hektorjem, Patrokлом itd., so v tej indijski pesnitvi. In končno: Mesto Lanko zavzema kralj Rama z zvijačo — s pomočjo lesenega konja, prav kakor so Grki zavzeli Trojo s pomočjo tistega lesenega konja, kateremu sedaj pravimo »Trojanski konj«.

Pri vsej stvari je pa vendar le treba upoštevati, da je učeni Schliemann našel razvaline mesta Troje in so njegova izkopavanja potrdila manskaj, kar pripoveduje Ilijada. Podobnost obeh pesnitev morda še ne pomeni plagijata, ampak morda le podobnost dveh kultur.

Pred 300.000 gledalci so se vršile velike konjske dirke na Angleškem v Liverpoolu. — Jezdci so morali preskočiti to-le veliko oviro, kjer jih je mnogo padlo

Noj v modni politiki

Da ima tudi moda svojo politiko, o tem ni treba zgubljati besedi. Pred kakimi 20. leti se je zdelo, da je vloga ptiča noja v modni politiki za vedno doigrana ter da se za njegova peresa nihče več ne bo zmenil. V Južni Afriki so do tistihmal redili na farmah velike črede nojev, kateri so razvajenim mestnim damam po Evropi in Ameriki dobavljali svoja peresa za ženske klobuke. Pred 20. leti torej, ko je nojevo pero prišlo iz mode, pa so te farme opustili in noje izpustili, nekatere so pa poklali za meso. Nojevo meso so potem predelali v konzerve in pravijo, da je bilo prav dobro.

Sedaj je ptič noj imel mir pred ljudmi. Mirno je živel po pustinja in se veselil svojega življenja. Toda ne hvali dneva pred večerom, posebno če gre za modo! Kajti kraljica Moda ima svoje muhe. Sicer si ta domišljava gospa izmišlja sproti vedno nove neumnosti, vendar pa končno zopet pride na staro, kar je že pozabljeno. Moda si je torej izmislila, da bi bilo prav primerno, ko bi ženski vrstovi v takozvani večerni toaleti bili pokriti s peresi. In najlepše pero, ker je najmekkejši, je vendarle še nojevo. Zato so zopet začeli rediti noje, da bi se evropske dame kitile z njihovimi peresi, če se ne morejo že s svojo lepoto.

Nova huda usoda je torej zadela nojevo rodovino. Pravzaprav pa je treba povedati, da ta usoda bolj tepe nojevega samca-petelina, kakor pa samico, katera ima prav skromno rjavkasto perje, medtem ko ima samec lepa dolga črna in bela peresa. Pač pa ima nojevka drugega dela dovolj. Vsak drugi dan mora namreč znesti po eno jajce ter na teh jajcih nato sedem tednov sedeti, da se izvale mladi noji, ako ni tako srečna, da bi stanovala v kaki farmi, kjer imajo za valjenje posebne stroje. Dokler nojeva dvojica živi v svobodi, ji zvesto pomaga samec, kateri skrbi za hrano in večkrat hodi tudi posedat na jajca, da se more ona sprehoditi. Torej tudi noj vali jajca, pazi na piščančke, jih greje, jih varje pred slabim vremenom, brani pred sovražniki in jih vodi na sprehod. Ko bi on ne bil tako skrben za mladiče, bi mnogo več nojevih piščančkov poginilo. Noji so namreč zelo občutljivi. Tega pa dame, katere hrepene po nojevih peresih, seveda ne vedo.

Reja nojev je zaradi teh lastnosti velikega

ptiča in posebej še zaradi njegove skromnosti v preživljanju v Juž. Afriki kmalu zelo vzveveta. L. 1865, ko so začeli noje na farmah gojiti, so v vsej Kaplandiji v Južni Afriki našli le 80 udomačenih nojev. L. 1875 jih je bilo že 21.000 udomačenih, l. 1885 že 150.000. Če pomislimo, da je farmer od vsakega odraslega samca dobil letno kakih 160 zl. kron, si lahko mislimo, kako lepe dohodke so imeli južno-afriški kmetje od svojih udomačenih nojev. Ti dohodki pa so izginili s tistim trenutkom, ko je moda ženskam prepovedala nositi nojeva peresa na svojih klobukih. Krepak zdrav samec je dobavljale lepa peresa lahko tudi 15 let. Ko so mu potrgali dorasla lepa peresa iz repa in iz kril, je revež moral celih osem mesecev čakati, da so mu zrasla dovolj velika peresa za prodaj. Čeprav to skubljenje ni bilo ravno smrtonosno, je pa vendarle ubogega noja bolelo.

Sicer pa je uboga žival gotovo bila žalostna, ko so ji vzeli najlepši okras. Saj je menda tudi noj rad lep. Tako je pa moral pol nag tekati okrog. In pomislite, da to ni bilo prijetno, ko vemo, da noj nima prav nič lepega trupla. Celotno njegovo kožo je hrapava in trda. Vzroka dovolj, če to skubljenje noju ni po volji. Sreča je le to, da se ubogi noj niti zaveda ne, kako važnost mu prisoja kraljica Moda. Če bi se tega zavedal, bi se prav gotovo rogal in norčeval iz ubogih ženskih bitij, ki ne morejo prestat brez njegovih peres.

Nemiri Zamoreev v New Yorku. Aretacija voditeljev demonstrantov

Peš iz Indije v Meko

Iz Bezvade v Indiji poročajo, da je 28. decembra 1932 odšel iz Indije peš romat v Meko pobožen mohamedanec Haurat Sultan-ul-Mojaheddin. Pot njegovega romanja natančno nadzorujejo. Zaoznan se je, da bo vso pot prehodil peš in da bo vsakih 5 korakov postal in zmoli molitvico. Doslej je na ta način prehodil že 500 milj. Če bo tako nadaljeval, kakor je prišel, bo prišel na cilj svojega romanja v 15 letih. S seboj nosi le kuhinjski lonec in molitveno preprogo.

Postne navade med Poljaki

Poljsko ljudstvo ima celo vrsto zanimivih postnih navad, katere potekajo iz starih časov ter dokazujejo smisel poljskega naroda za humor. Nekaj takih navad!

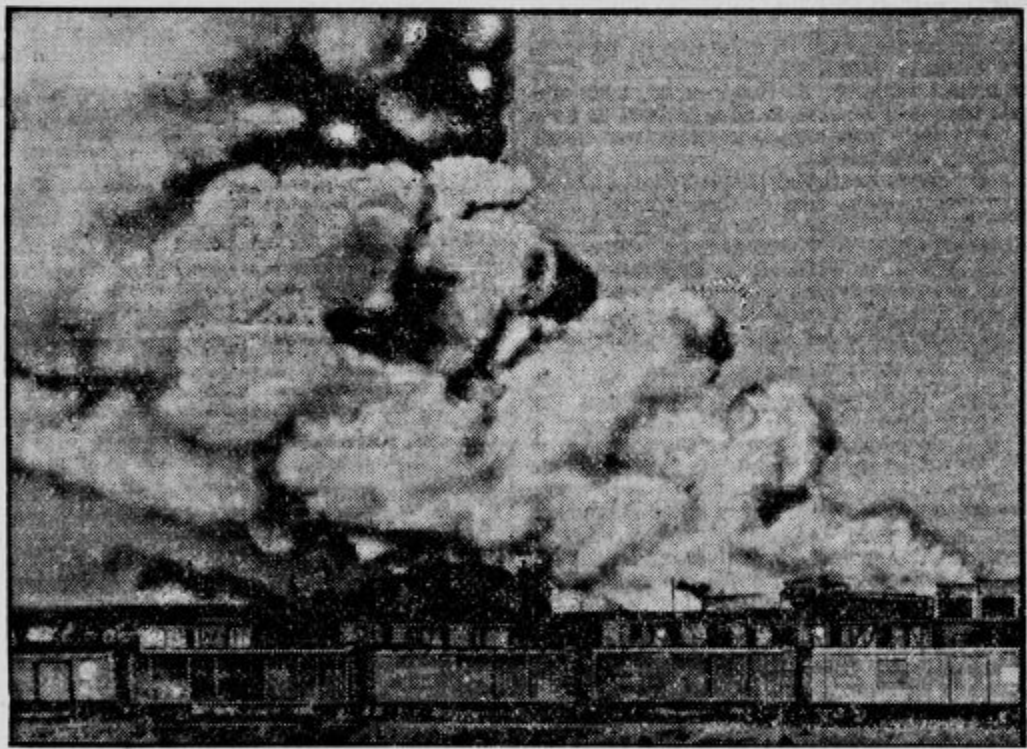
Določene postne dni se omožene ženske po vaseh in trgih zbero ter si prirede »slavnosti«, h kateri nima dostopa noben zakonski mož. Oblečene v pisane noše z godbo na čelu hodijo po cestah.

Druga navada je ta-le: Mlade žene, ki so se tisti predpust omožile, zlezejo na vozove, sani in druga vozila ter se vozijo po cestah. V vozila so vprežene starejše ženske, katere dobe potem od mlajših to vožnjo plačano s sladkarijami in pecivom.

Mladina se zabava na ta način, da na podboje vežnih vrat takih hiš, kamor hodi v vas

dosti ljudi, obesijo čebriče s pepelom. Na tak čebrič je privezana vrh. Kakor hitro kdo stopi v hišo ali iz nje, pobalini potegnejo vrh in pepel se vsuje na gosta. Otroci se zabavajo tudi tako, da starejšim mimoidočim skrivaj vtika v žep kurje kremplje, jajčne lupine, zavojčke s pepelom itd.

To vse so že bolj velikoponočne navade. Prav izrazito postna navada je pa ta-le, ki je podobna srednjeveškemu misteriju in se imenuje »bridko kesanje«. Vsi vaščani se zbero in začno prepevati verske žalostinke o človekovem grehu, o kesu, o Jezusovem trpljenju in žalosti Matere Božje. Prvič so ta dan »bridkega kesanja« praznovali l. 1707. Poslej se je ta navada tako udomačila in razširila, da je že povsod doma.

Velik požar v Ameriki. Pri prelaganju salpetra iz parnika na železniške vagoni v Savani je nastal požar, uničil parnik, skladišče in več vlakov

Roman za mlade in stare

39

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

Avtomobil se je obrnil in še enkrat premeril dolgo pot mimo reke Spreve, skozi prav ozke ulice s sivimi hišami. Deček bi si bil okolico rad natančneje ogledal. A bilo je vse kakor začarano. Kovčeg je venomer padal. In če se je za kratko mnuto dvignil, se je veter zagnal v beli svileni papir, v katerega so bile rože zavite, da je zašumel in se začel trgati. Emil je moral paziti, da mu šopek kratkomalo ni strčal iz rok.

Šofer je zdajci zavrnil. Avtomobil se je ustavil. Bila sta v Sumanovi ulici pred hišo št. 15.

»No, pa sva prišla,« je dejal Emil in stopil iz avtomobila.

»Ali vam moram še kaj plačati?«

»Ne. Nasprotno: jaz ti moram dati trideset penigov nazaj.«

»Kaj šel?« je zaklical Emil. »Za te pare si kupite viržinke!«

»Hvala, dečko moj,« se je zahvalil šofer in krenil dalje.

Emil se je povzpел v tretje nadstropje in pozvonil pri Hajmboldovih. Za vrati je nastal velik trušč. Potem so se vrata odprla. Stara mama je stopila na prag, zgrabila Emila za rame, ga poljubila na levo lice, hkratu pa ga plosnila po desnem licu, zvlekla ga je za lase v stanovanje in zaklicala:

»O ti malopridnež, o ti malopridnež!«

»Lepe reči slišimo o tebi,« je prijazno dejala teta Marta in mu podala roko. Ponica Klobuček mu je pa podala komolec. Imela je na sebi materin predpasnik. Zagostolela je:

»Pozor na vlak! Imam mokre roke. Umivam namreč posodo. Me uboge ženske!«

Odšli so vsi skupaj v sobo. Emil je moral sesti na blazinjak. Stara mama in teta Marta sta ga motrili, kakor da je dragocena Ticijanova slika.

»Ali imaš pinke-ponke?« je vprašala Ponica Klobuček.

»Seveda!« je odgovoril Emil in privlekel iz žepa bankovec. Bankovec za sto mark je izročil stari mami in dejal:

»Tako, tu imaš denar. In mama te lepo pozdravlja. In rekla je, da ne smeš biti huda, ker ti zadnje mesece ni ničesar poslala. Kupčija je bila zanič. Zato ti pa topot pošilja več kot navadno.«

»Lepo se ti zahvaljujem, moj dobri otrok,« je odgovorila starka, mu dala dvajset mark nazaj in dejala: »To je tvoje! Ker si tako spreten detektiv.«

»No, tega pa ne vzamem. Saj imam v žepu še dvajset mark od mame.«

»Emil, staro mamo je treba ubogati! Pri priči mi ga vzemi!«

»Nak, ne vzamem in ne vzamem.«

»Otrok božji!« je vzkliknila Ponica Klobuček. Meni ne bi bilo treba tega dvakrat reči!

»Nak, to res ne gre in ne gre,« se je branil Emil.

»Vzemi ga, ali pa dobim od jeze revmatizem,« je zagrozila stara mama.

»Hitro vtakni denar v žep!« je dejala teta

Marta in mu potlačila bankovec v žep.

»Če je pa tako, potem mi seveda drugega ne kaže,« je zatarnal Emil. »Bog ti povrni, stara mama.«

»Jaz se ti moram zahvaliti, jaz se ti moram zahvaliti,« je odvrnila in pobožala Emila po glavi.

Emil ji je nato izročil šopek. Ponica Klobuček je prinesla vazo. Ko so pa rože odvili, niso vedeli, ali naj se smeji ali jokajo.

»Prava posušena zelenjava,« je dejala Ponica.

»Od včeraj opoldne niso videle vode,« je žalostno povedal Emil. »Nič drugega torej ni. Ko sva jih včeraj z mamo kupila, so bile še čisto sveže.«

»Rada verjamem, rada verjamem,« je dobrodušno dejala stara mama in položila šopek v vazo.

»Nemara pa spet oživijo,« ga je tolažila teta Marta. »Tako. Zdaj pa pojdemo kositi. Stric pride šele zvečer. Ponica, pogigni mizo!«

»Tako,« je dejala deklica. »Emil, ugani, kaj bomo jedli!«

»Ne vem.«

»Kaj najraje ješ?«

»Makarone z gnatjo.«

»No, torej. Potem veš, kaj bomo jedli!«

Prav za prav je Emil že prejšnji dan jedel makarone z gnatjo. Toda prvič se človek svoje najljubše jedi ne naveliča tako hitro, čeprav jo ima na mizi vsak dan. Drugič pa se je Emilu zdelo, da je od trenutka, ko je bil doma pri mami, minilo najmanj teden dni. In se je lotil makaronov s takšno vnemo, kakor da ima pod vilicami gosпода Zabjeka-Milerja-Kialinga.

AMERISKA

»Koliko?« je vprašal star jetnik novica na jutranjem sprehodu.

»Pet let.«

»Zakaj?«

»Oropal sem Narodno banko. In ti?«

»Deset let. — Jaz sem pa to banko ustanovil.«

VEGETARIJANEC IN MESOJEDEC

»Kakor krvoločna zver se mi zdite, ko tako požljivo grizete meso.«

»Vi pa meni kakor vol, ker žvečite samo zelenje.«

MASČEVANJE JE SLADKO

»Te tablete umorijo vse balle prehlada, gospod.«

»To ne zadostuje. Jaz bi rad takšne tablete, da bi bacili poginili počasi in med strahovitimi mukami!«

PRI VOJAKIH

»Kaj ste po poklicu v cvilu?«

»Igralec, gospod narednik.«

»No, potem pa le glejte, da boste igrali pri nas vlogu dobrega vojaka!«

DOBER ZDRAVNIK

»Naš zdravnik je pa res dober človek. Od nobenega bolnika ne zahteva honorarja.«

»Od česa pa potem živi?«

»Od tega, kar mu morajo plačati zakoniti dediči njegovih pacientov.«

PUCH

novi, lahki model, kromiran z
 novo zavoro na prednjo os,
 na ugodna mesečna odplačila
Cenik se pošlje na zahtevo brezplačno!

IGN. VOK

LJUBLJANA, Tavčarjeva 7
 Podružnice: Kranj, Novo mesto,
 Celje: Miklošičeva 2

Gospodarstvo

Gasilstvo in zavarovalstvo

Človekoljubno delo našega gasilstva je vsega priznanja in vse hvale vredno. Gasilstvo priskoči svojemu bližnjemu brezplačno na pomoč v različnih elementarnih neizgledih ter mu zlasti pri požarih rešuje premoženje in ga tako obvaruje pred gospodarskim propadom, da ne pride s svojo družino občini in zasebni dobrodelnosti v breme.

Gasilstvo rešuje tudi težke milijone narodnega premoženja, ki bi pri požarih izginili v dim in pepel, in s tem izvršuje zelo važno nalogo za našo državo, ki za svoj razvoj in napredek nujno potrebuje neokrnjen obstoj narodnega premoženja in težko občini tudi najmanjšo zgubo.

Z zakonom o organizaciji gasilstva z dne 26. julija 1933 se je delokrog gasilstva še razširil. Prav zaradi tega je naravno in upravičeno, da se tej izredno važni instituciji posveča prav posebna pažnja in se ji potom zakona zagotove materialna sredstva za njen razvoj in napredek. V tem pogledu določa zakon o organizaciji gasilstva v § 77, da zavarovalnice iz lastnih sredstev plačujejo 6% letni gasilski prispevek od vseh požarnih premij, ki jih poberejo na ozemlju naše države.

Obenem je v zakonu predpisano, da se plačevanje gasilskega prispevka uredi s posebno uredbo, ki jo izda minister za telesno vzgojo naroda. Do take uredbe do sedaj še ni prišlo, ker so se pojavile velike ovire. Pri sestavi in sprejemu zakona o organizaciji gasilstva se je namreč hitelo z ono naglico in površnostjo, ki je pri nas običajna. Pred očmi se je samo imelo, da mora gasilstvo dobiti gotov dohodek, ni se pa zadosti premislilo, kdo da je pravzaprav dolžan gasilski prispevek plačati. To breme se je kratkotrajno naložilo zavarovalstvu, ne da bi se popreje temeljito rešilo vprašanje, če je taka obremenitev zavarovalstva pravična in če so zavarovalnice finančno zmogne tako obremenitev prenesti.

Predpis plačila gasilskega prispevka v gotovem odstotku od pobranih premij je že samo iz davčno političnega stališča zgrešen, kajti davščine se plačujejo od čistega dohodka in ne od prodajne cene, katero v tem slučaju premije predstavljajo.

Požarne premije obremenitve z gasilskim prispevkom sploh ne prenesejo in to tem manj, ker se pri nas še itak plačuje 1 odstotna banovinska taksa od premij poleg še drugih državnih taksa tako, da bi obremenitev premije znašala že v tem slučaju skoro 10 odstotkov. Požarne premije so določene na podlagi statistike in verjetnostnega štuna z uporabo zakona o velikih številkah ter predstavljajo oni najmanjši znesek, s katerim je še mogoče sprejeti v zavarovanje posamezne vrste požarnih rizikov z neko gotovostjo, da bo mogla zavarovalnica v prihodnosti točno plačevati odškodninske zahteve zavarovancev. Vsaka obremenitev premije in naj bi tudi gasilski prispevek, spraviha finančno ravnovesje zavarovalnic v nevarnost ter ogroža obstoj zavarovalnic samih in plačiljivost odškodninskih zahtevkov zavarovancev.

Pri določitvi, da naj zavarovalnice plačujejo letni 6% gasilski prispevek od vseh pobranih požarnih premij iz lastnih sredstev, se tudi ni misli-

lo na posebno strukturo zavarovanja. Po celem svetu in tako tudi pri nas izvedba zavarovanja sloni na mednarodnem pozavarovanju — to se pravi, da se en del v zemlji sklenjenih zavarovalnih poslov preda v pozavarovanje izven zemlje. Pozavarovanje se vrši na podlagi posebnih pozavarovalnih pogodb, ki obremenitve premij z gasilskim prispevkom ne predvidevajo. Take obremenitve pozavarovalnice ne morejo priznati utemeljuje svoje odklonilno stališče zlasti tudi s tem, da je naš požarni posel radi velikega odstotka škod že itak zelo slab. Posledica temu je, da bi morale naše zavarovalnice nositi 6 odstotni gasilski prispevek tudi od onega dela premij, ki jih morajo predati pozavarovalnicam. Ker zavarovalnice v naši državi pozavarujejo povprečno 60%, bi bil zavarovalnicam preostali del premij dejansko obremenjen s 15% tujim gasilskim prispevkom. Da tega zavarovalnice danes ne morejo prenesti, je več kot gotovo. Pogleda naj se le bilance za nekaj let nazaj in videlo se bo, da je to naravnost izključeno, če se neče omajati solidni temelj našega zavarovalstva, s katerim stoji in pade vse naše narodno gospodarstvo.

Naravno je, da je oni, ki ima izdati uredbo o plačevanju gasilskega prispevka, prišel v zadrego in si ne ve pomagati. Do tega ne bi prišlo, ako bi se pred izdajo zakona na razgovor pritegnilo vse prizadete faktorje in bi se stvar dobro premislilo. Pokazalo bi se, da po načelu pravičnosti naj plačajo gasilski prispevek oni, katerim pride delovanje gasilstva najbolj v korist. To so v prvem redu vsi oni, ki svojih poslopih in premoženj sploh nimajo zavarovanih in imajo torej največji interes na dobri gasilski službi. V drugi vrsti pridejo glede plačila v poštev tudi zavarovani lastniki poslopih in premoženj ter šele v zadnji vrsti zavarovalnice, kajti one so v višini premij, ki jih od zavarovancev pobirajo, že vključile zaradi gasilstva zmanjšane škode in tako pričakovani manjšim škodam odgovarjajoče določile nižjo premijo. Delo gasilstva pride torej v korist zavarovancev v obliki nižje premije.

Položaj, v katerega je prišla glede materialnih sredstev tako važna institucija kot je gasilstvo, je pomilovanja vreden. Temu pa ni krivo zavarovalstvo, temveč naglica in površnost, s katero se je pri izdaji zakona postopalo. Neutemeljeno so torej vsi očitki, ki so bili na zadnji skupščini gasilske zajednice za dravsko banovino v Ljubljani dne 17. t. m. izneseni na naslov zavarovalnic, kakor da bi one ta položaj zakrivila, če tudi pred izdajo zakona o organizaciji gasilstva niso bile vprašane za mnenje. Prepričani smo, da si gasilstvo s takim postopkom svojega položaja ne bo zboljšalo. Zgine naj vsak spor! Obe stranki naj se vsedeta k skupni mizi in v medsebojnem prijateljskem razgovoru se bo brezovodoma našla pravična in za obe stranki zadovoljiva rešitev, po kateri se bo moglo še složneje delovati za dobrobit bližnjega ter za razvoj in procvit našega narodnega gospodarstva.

Dr. Josip Dermastja.

Devaluacija belge za 28 odstotkov

Valutni zakon o devaluaciji belge sta sprejeli obe bruseljski zbornici in znaša s tem pariteta belgijske franka samo 72% prejšnje paritete v primerju z zlatom. To pomeni devaluacijo belge za 28% in je ta devaluacija manjša kot angleška in ameriška, pa še večja kot češkoslovaška in naša. Zlata vsebina belge znaša po novem 0.150 grama, kar pomeni zvišanje sedanjega tečaja franka za 38.8%. Novi devizni tečajji bodo v Belgiji sedaj dolar 29.848, francoski frank 96.30, holandski goldinar 20.158, angleški funt 143.507, švicarski frank 9.137 itd.

Na ljubljanski borzi je znašala notacija v tork na stabilizacijski podlagi dinarja (za 100 belg) 580.04—583.98, s primom vred pa 745.35—750.41. Prejšnja pariteta je znašala 100 belg (po stabilizacijskem tečaju dinarja) 789.4754, odnosno za 100 Din 12.63663 belge, prištevši prim pa 1.017.4759 Din za 100 belg.

Na curiški borzi je notari v tork belgijski frank 52.0, dočim je znašala prejšnja pariteta 72.06 in odgovarja nova pariteta zmanjšanju za 28%.

Najnovejši izkaz belgijske Narodne banke za 28. marec izkazuje v primerju s stanjem za 2. marec zmanjšanje zlate podlage od 11.6 na 11.29 milijarde frankov in znaša razmerje kritja v primerju s obveznostmi 56.73%, dočim je znašalo v prejšnjem izkazu 60.02%. Devaluacija za 28. pomeni zvišanje vrednosti zlatega zaklada za približno 3.160 milijonov belg. frankov, kolikor bo približno znašal novi zaklad za izravnavo deviznih tečajev.

Drugo važno dejstvo, ki se da razbrati iz izkazov belgijske emisijske banke, da so se menična posojila v dobi od 21. do 28. marca povečala za 573. lombardna pa za 286 milij. frankov, skupno torej za 861 milij. frankov, če pa prištejemo še posojila v prejšnji dobi od 14. do 21. marca, znaša obremenitev emisijske banke radi navala na banke 1.781 milij. frankov in so znašala skupno menična posojila banke 4.670, lombardna pa 1.690 milijonov frankov.

Reforma banovinskih trošarin

Kot smo že napovedali in poročali, je finančno ministarstvo izvedlo unifikacijo banovinskih trošarin v vsej državi. Trošarinski sistem naših banovin je bil zelo različen, gotovo največ taksnih in trošarinskih novosti je poleg državnih taksn in trošarin uvedla savska banovina, kateri je hotela slediti tudi naša banovina, ki je iskala nove vire za kritje povečanih izdatkov in ko je hotela olajšati breme doklad na neposredne davke, pa hotela v zameno uvesti nove trošarine in takse.

Tako smo doživeli za banovinske proračune sedaj zakonito ureditev, ki je v mnogočem vpoštevala

zahteve gospodarskih krogov, ker je reforma uknila predvsem produktivne davščine. V zameno za odvzete davčne vire banovinam pa je dala država vsem banovinam trošarine. Dravska banovina je z novo ureditvijo banovinskih financ, kot smo že poročali, izgubila na takšah 900.000 Din, na trošarinah pa 3.700.000 Din, k temu pa je seveda prišle še banovinsko takso na motorna vozila, ki je bila za 1934/35 proračunana na 1.200.000 Din. Skupno znaša zmanjšanje 5.800.000 Din.

V zameno dobe banovine trošarino na kavo, kakao, čaj, riž in kalcijev karbid. Donos teh vrst trošarin je lahko oceniti na podlagi konzuma v letu 1934. Po statistiki naše zunanje trgovine je znašal uvoz oluščenega riža v našo državo 9.821.000 kg, neoluščenega riža 10.106.000 kg, kave 5.811.000 kg, kakava 778.000 kg in čaja 191.000 kg. Donos bi znašal po tem približnem računu pri rižu 14.87 milij. pri kavi 11.62, pri kakavu 1.56 in čaju 3.8 milij. Din, skupno torej nad 31.92 milij. Din. Če računamo po zadnji uradni statistiki iz leta 1931., da je znašalo število prebivalstva v dravski banovini 8.2% vsega prebivalstva v državi, je lahko izračunati, da bo naša banovina dobila od teh trošarin približno 2.6 milij. Din. Ta vsota pa je veliko manjša, kot bi drugače to odgovarjalo konzumu naše banovine in tudi ne dosega vsote, katero je banovina izgubila.

★

Borza

Dne 2. aprila 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečajji Berlina, Curih, Praga in Pariza, popustila sta Trst in Newyork, dočim so narasli tečajji Amsterdam in Londona. V zasebnem klirringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 8.72—8.82, v Zagrebu na 8.75—8.85, v Belgradu pa je notiral 8.6772—8.7772. Grški boni so notirali v Zagrebu 30.10—30.60, v Belgradu 29.05—29.75, angleški funt je na zagrebški borzi narasel na 230.35—232.55, na belgrajski borzi pa na 231.20—232.80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5.34—5.44, v Belgradu pa 5.50 bl.

Ljubljana. Amsterdam 2935.72—2980.32, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 745.35—750.41, Curih 1421.01—1428.08, London 210.93—212.98, Newyork 4355.43—4391.74, Pariz 289.60—291.08, Praga 183.35—184.46, Trst 362.07—365.15.

Promet na zagrebški borzi 416.171 Din.

Curih. Belgrad 7.02, Pariz 20.38, London 14.9, Newyork 309.125, Bruselj 52.50, Milan 26.55, Madrid 42.25, Amsterdam 208.60, Berlin 123.95, Dunaj 56.90, Stockholm 76.8, Oslo 74.85, Kopenhagen 66.5, Praga 12.9125, Varšava 58.15, Atene 2.94, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.55, Buenos Aires 0.7875.

Sport

Jugoslavija in olimpijske igre 1936

Dobro leto imamo še do olimpijskih iger, ki bodo od 1. do 16. avgusta v Berlinu, dočim imamo do IV. zimskih olimpijade, ki bo od 6. do 16. februara v Garmisch-Partenkirchenu, samo še deset mesecev. Zato se vsi narodi z mrzlico naglico pripravljajo na velike borbe, ki bodo prihodnje leto na nemških tleh. Olimpijski zmagovalci postati je najvišja čast, ki jo more doseči sportnik, in še večja čast za državo, ki ima take sinove; pred vsem svetom namreč pokaže svoje telesne vrline in zdravje naroda, ki ga zastopajo. V Berlinu bo ta čast še tem večja, kajti 50 narodov bo poslalo svoje najboljše sinove, ki se bodo merili v plemeniti borbi za barve svoje domovine. Kako svečan je oni trenutek, ko potegnejo na visoki jambor zastavo zmagovalčeve države in ko zaigra godba himno njegove domovine! Ves stadijon stoji poslušna himni in izkazuje čast visoko plapolajoči zastavi. Tu ni sovraštva, tu ni razlike med narodi. Kdor je boljši, ta zmaga in temu se izkazuje čast po vseh olimpijskih pravilih. Olimpijska ideja je ona, ki približuje in druži narode in olimpijska ideja je ona, ki je močnejša kakor diplomatska sila. Tej misli hočejo Nemci na prihodnjih igrh dati še prav poseben poudarek z olimpijskim zvonom, ki bo prvikrat zazvonil ob otvoritvi. »Ich rufe die Jugend der Welt« (Kličem mladino sveta) je napisano na tem zvonu, ki naj privabi vse narode sveta na borbo — ne z mečem — temveč na plemenito borbo na zelenem polju, kjer naj mladina sveta pokaže svoje moralne in telesne vrline.

Kako se pa pripravljajo naš sport za velike olimpijske tekme v Garmisch-Partenkirchenu in v Berlinu? Ali je vseeno, če tam dobro ali slabo odrežemo? Ne, nikakor ne! Dovolj je tega gledanja in učenja! Doselej smo namreč hodili v glavnem zato na olimpijske igre, da si naš sport pridobi izkušnje in da se tam učimo od velikih sportnih narodov. Sedaj pa moramo prenehati s to prakso in moramo že tudi sami poseči resneje v borbo. Štiri olimpijade imamo že za seboj po vojni, na treh smo sami aktivno sodelovali, toda sport nima doselej beležiti še nobenih uspehov. 16 let je imel namreč naš sport časa, da se razvije in razmahne in v tej dobi bi se morali že pokazati uspehi, s katerimi bi lahko stopili pred mednarodni forum, kakršni je olimpijski. Morajo se pokazati in se bodo tudi pokazali, če bodo vse sportne zveze in merodajni činitelji pokazali dovolj razumevanja za našo udeležbo na prihodnjih olimpijskih igrh. Sicer smo že veliko zamudili, vendar se da s primernimi ukrepi in dobro voljo še precej popraviti. Samo takoj je treba pričeti. Vse zveze, ki nameravajo poslati svoje tekmovalce na olimpijado, morajo takoj podvzeti vse potrebne korake, da bodo prizadeti sportniki začeli sistematično in pod nadzorstvom trenerja. Ako so na razpolago kaka denarna sredstva, bi bilo najti kake dobre trenerje.

Najnujnejša pa je priprava naših zimskih sportnikov-smučarjev. Še to pomlad bi bilo porabiti za razne tečaje v višje ležečih krajih. Vse one, ki pridejo v poštev — in to se da na podlagi letošnjih rezultatov prav dobro ugotoviti — bi bilo povabiti na enomesečni trening, ki bi moral biti zelo oster, nato bi jih bilo v teku poletja držati v ostri kondiciji potom tekov, gimnastičnih in drugih vaj, in ko zapade prvi sneg, pa bi morali vsi kandidati absolvirati

oster šesttedenski trening pod vodstvom trenerjev-specialistov. Skakalci bi morali dosti skakati tudi na veliki planiski skakalnici, tekmovalci za alpsko kombinacijo bi morali mnogo voziti na najrazličnejših terenih. Vsaj en teden pred tekmami pa bi morali biti vsi tekmovalci v Garmisch-Partenkirchenu, kar je važno zlasti za skakalce, da preizkusijo obe olimpijski skakalnici, in še prav posebej za tekmovalce v alpski kombinaciji, da bodo progo za smuk vsak dan po parkrat prevozili, kar je tembolj mogoče, ker so za transport navzgor na razpolago razna prometna sredstva.

Druga panoga, ki bo tudi zastopana od naše strani, je lahka atletika. Tu bi se dalo še zelo mnogo napraviti. Pred seboj imamo celo letošnje sezone in tudi prihodnje leto imamo skoraj celo na razpolago za trening. Seveda ne smemo upati na uspehe, ker bo konkurenca tako ostra, da se bodo bile najsrdečje — morda sploh največje — borbe, kar jih pozna zgodovina modernih olimpijad, vendar, če se hočemo udeležiti olimpijade — in po mojem mnenju je udeležba nujno potrebna — potem moramo takoj začeti s potrebnimi pripravami. Predvsem pridejo v poštev atleti z lanske balkanske olimpijade in če se slučajno pojavi še kaka nova zvezda, se še pritegne zraven. S 14 dnevni skupnim treningom pred olimpijado — kakor smo to napravili za balkanske igre — se ne smemo zadovoljiti, ker potem je bolje, da ostanemo doma.

S svojim plavalnim sportom se moramo tudi podati v Berlin. Tu bo konkurenca vsaj taka kakor v lahki atletiki, toda nič za to. Bomo pa dosegli še boljše uspehe, kakor bi jih ob slabih nasprotnikih. Na dober uspeh smemo računati edino v waterpolu, če se letošnja in prihodnja sezona uporabita samo za priprave za Berlin. Zato tudi v plavalnem sportu takoj in energično na delo!

In tako je treba začeti v vseh drugih sportih, v katerih se nameravamo udeležiti olimpijskih iger v Berlinu. Je sicer res že precej pozno, vendar — kakor sem že omenil — še ni vse zamujeno. Vse zveze, ki imajo dobre sportnike in ki se nameravajo udeležiti prihodnjih olimpijskih iger, morajo takoj o stvari informirati vse merodajne činitelje, katerim je najpomembnejše potreba naše udeležbe na olimpijadi ter jim obenem postreči s statistiko, koliko so že dale in bodo še dale druge države za pripravo svojih sportnikov za olimpijske igre. Treba je izvesti široko akcijo za letošnji in drugoletni olimpijski dan, ki bosta prinesla še lepe novice v prid olimpijskega fonda. Čim več bomo sami zbrali, tem sigurnejša je naša udeležba.

Neglede na to, koliko imamo danes denarja že zbranega in zasiguranega v ta namen, je treba začeti na celi črti z največjimi pripravami. Kajti nikakor ne smemo čakati na denar, ki ga morda šele zadnji hip dobimo. Udeležbo gotovega dela sportnikov še vedno lahko zadnji trenutek odpovemo, toda priprave pa morajo trajati vsaj eno leto prej. Na složno delo vsi sportniki v državi, da bo naša udeležba na prihodnji zimski in letni olimpijadi čim večja in naši uspehi čim lepši. To zahteva od nas ugled našega sporta, ki mora tudi v naši državi vendar enkrat priti na ono višino, katere — priznava iskreno — po naši lastni krivdi do danes še ni dosegel.

I. K-cr.

Ligino kolo v nedeljo

Prihodnjo nedeljo bo prvič spored kompliten. Igralo se bo pet tekem, in sicer: v Zagrebu: Hašk: BSK, v Belgradu: Jugoslavija: Gradjanski, v Ljubljani: Primorje: BASK, v Splitu: Hajduk: Slavija O., v Sarajevu: Slavija S.: Concordia. Po dosedanjih uspehih so favoriti v Zagrebu BSK, v Belgradu Jugoslavija, v Splitu Hajduk, v Sarajevu domača Slavija, a v Ljubljani? Po papirnati formi bi rekli, da BASK. Sicer bomo pa videli.

Inozemski strokovnjaki o skakalnici v Planici

Ing. Straumann, znani švicarski strokovnjak za gradnjo skakalnic in član dvočlanske komisije skakalnic pri FIS-i je pisal naši zvezi o skakalni tekmi v Planici med drugim:

»Sporočam Vam, da sem tudi jaz brzojavno zahteval od predsednika FIS-e odobrenje Vaše skakalnice, ki sem jo našel povsem v skladu s predpisi FIS-e. Potrebno bi bilo samo to, da se zaznamuje kritična točka z rdečo tablo. Ko se rezultatov, doseženih na tej tekmi tiče, Vam moram samo čestitati, ako tudi me niso presenetili, ker potrjujejo mojo teorijo glede dolgih skokov. Tembolj me veseli, ker se moram toliko boriti za priznanje velikih skakalnic, čeprav sem prepričan, da so velike skakalnice manj opasne od srednjih. Planica je ponovni dokaz temu. Jaz sem po časopisju naslovil na FIS-o javni protest radi velikih skakalnic. Vendar bo treba na prihodnjem kongresu razčistiti vprašanje velikih skokov.«

Vrednostni papirji

Tečajji državnih papirjev so ostali v glavnem neizpremenjeni in tudi promet ni bil znoten.

Ljubljana. 7% invest. pos. 77—78, agrarji 46—47, vojna škoda 376—378, 6% begl. obv. 66—67, 8% Bler. pos. 79—80, 7% Bler. pos. 67—67.50, 7% pos. DHB 70—71.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 77—78.50 (77.77.50), agrarji 45.50—46.50, vojna škoda 375.50—377.75 (377.75), 4. 5. 6. 7. 8. 374—376, 6% begl. obv. 66.50 bl., 8% Bler. pos. 80—81, 7% Bler. pos. 67—67.50 (67.25), 7% pos. DHB 72 bl. — Delnice: Narodna banka 5185 den., Priv. agr. banka 257.50—260, Trboveljska 100 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 77.50—78.25 (78), agrarji 47.75—48 (48.25), vojna škoda 376—376.50 (376, 376.25), 5. 376.50—377.50, 6% begl. obv. 66—66.50 (66.50), 7% Bler. pos. 68.75—68, 7% pos. DHB 70—71.50. — Delnice: Narodna banka 5260—5377 (5250), Priv. agr. banka 250.50—260.50 (261).

AKADEMSKO PRVENSTVO V SLALOMU IN SMUKU ZA LETO 1935

V soboto in nedeljo, 30. in 31. marca, so se vršile prvenstvo univerz v slalomu in smuku na Kravcu, ki ga je organizirala Jugoslovanska akademika smučarska organizacija. Zanimanje za tekmo je bilo precejšnje, saj se je poleg Dečmana, Mušiča, Heima, Palmeta prijavilo še mnogo drugih tekmovalcev, članov JASO, ASK in ASO iz Zagreba. Tekmovanje samo je oviralo zelo močan veter, ki bi kmalu onemogočil prireditev. Slalom se je izvedel v soboto šele proti večeru. Dolžina proge je znašala 900 m z višinsko razliko 100 m. Tekmovalci so morali obvladati like na popolnoma zledeneli progi ter pasirati 25 vrata. Takoj v prvem teku se je opazilo, da bo favoriti Heim. A tudi Mušič, Dečman in Palme niso mnogo zaostajali za njegovo hitrostjo in eleganco v izvajanju likov. Drugi tek je zelo oviral veter, kar se je poznalo na doseženih časih. Mušič je poslal svoj prvi čas za 10 sekund ter je radi vetra na drugi naravnost zastajal. Po doseženih časih so se plasirali: 1. Heim Hubert 2:16, 2. Palme Franc 2:22.05, 3. Mušič Ljuba 2:24, 4. Dečman Tone 2:37, nato Mikulic, Dolenc (ASK), Krajnc, Marinko, Omerza in Pogodnik (JASK).

V nedeljo se je ob najlepšem vremenu vršil smuk ob 15. Proga, dolga 2 km, je imela 550 m višinske razlike. Tekmovalci so pasirali sedem kontrolnih vrat s povprečno hitrostjo 50—60 km, kar je za precej naporno progo lep rezultat. Prednjačil je zopet Heim Hubert. Veliko smolo je imel Mušič, ki je po progi prevozil v najboljšem času, a je izgubil palico ter zaostal. Velik napredek je pokazal Dolenc Karel, član ASK, ter se je med neverjetno hitrostjo plasiral na prvo mesto. Večini tekmovalcev pa se pozna pomanjkanje treninga v teh disciplinah. Prvo mesto je zasledil zopet Heim Hubert 2:29, 2. Dečman Tone 2:39, 3. Mušič Ljuba 2:57, 4. Palme Franc 3:11, nato Omerza, Mikulic, Krajnc, Dolenc, Marinko, Mušič, Reicher.

Po rezultatih slaloma in smuka so se plasirali za alpsko kombinacijo: Heim, Dečman (oba JASK), Mušič (ASO), Palme, Mikulic (JASK). Med neverjetno hitrostjo pa: Dolenc Karel (ASK), Omerza Igor in Marinko Janes (JASK).

Žitni trg

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica 78 kg 2% bač. 124—126, ban. 78 kg 2% 122—124, oves slav. 98—100, koruza prekomerno suha s kval. garancijo bač. 68—70, ban. 64—66, bela za mleto 84—85, moč. nišla bač. in ban. 200—220, št. 2 180—200, št. 3 160—180, otrobi debeli bač. 95—100.

Novi Sad. Vse neizprem. Tendence neizprem. Promet slab.

Sombor. Koruza bač. promptna 65—67, bač. in srem. za april, maj 67—69, srem. bela ladja 69—71. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet 35 vagonov.

Budimpešta. Tendence slaba. Promet srednji. Pšenica maj 15.44—15.75, zaklj. 15.47—15.48, juni, 15.46—15.60, zaklj. 15.47—15.48, rž maj 11.31—11.60, zaklj. 11.38—11.40, juni 11.60, koruza maj 11.31—11.37, zaklj. 11.36—11.37, julij 11.33—11.44, zaklj. 11.28—11.42.

POMARANČE

Španske (specijalna znamka Zlati Jelen)
Jaffa (najfinejše, sladke)
Italijanske (rudeče in navadne)

LIMONE

v največji izbiri in vedno
sveže kakor tudi razno
drugo južno sadje in
zelenjava

le pri specialni
uvozni trgovini

M. STELE & I. PIELICK

trgovina s sadjem
na debelo

Ljubljana

Pogačarjev trg
knezoškofijska palača

Največja izbira!

Kvalitetno blago!

Najnižje cene!

Zahtevajte ponudbe!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šentlivanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Bogata izbira velikonočnih daril, po znatno
znižanih cenah pri staroznani trdki

F. M. SCHMITT

Pred Škofijo 2 Ljubljana Lingarjeva 4
Točna postrežba! Ogled blaga brezobzeven!

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert. —

Vajenci

Mizarskega vajenca
sprejem takoj. Ljubljana
sika c. 61, Domžale. Pipan.

Službodobne

Prodajalka

mešane stroke — dobro
verzirana v manufakturi,
zmožna vsaj malo nem-
škega jezika, se sprejme
s 1. majem. Ponudbe z
navedbo referenc upravi
»Slovenca« pod št. 3504.

Krojašk. pomočnika
sprejem takoj. — Alojz
Bele, Vižmarje 60, St. Vid
nad Ljubljano. (b)

Pisarniška moč

začetnica — se sprejme.
Miklošičeva cesta 7 —
II. nadstropje, desno. (b)

Služkinjo

za kmečka dela sprejem
na Viču 26. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje
Slovenska banka, Ljub-
ljana, Krekov trg 10

Stanovanja

Trisobno stanovanje
s kopalnico in pritokli-
mi - oddam za maj. Klju-
nova 12, Kodeljevo. (c)

Dvosobno stanovanje
solčno, oddam z majem
snažni stranki. Naslov v
upr. »Sl.« pod št. 3687. c

Trisobno stanovanje
z vsem komfortom, v I.
nadst. - oddam z majem
v Gregorčičevi ulici 17 b.
Ogleda se od 1—2 pop.

Prazno sobo

z verando odda za 1. maj
Hranilni in posojilni kon-
zorci, Gajeva 9. (s)

Vnajem

ISČEJO:

Gostilno ali trgovino
vzajem v najem. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 3689. (m)

ODDAJO:

Trgovski lokal
v najprometnejši ulici v
centru Ljubljane - oddam
z majem. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 3691. (n)

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro ku-
puje RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN - Ljubljana,
Ilirska ulica 36, vhod z
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina.

Kupim

rabljen frigidair in tri-
cikelj. Istotam se prodaj-
sta 2 stari lončeni peči
po jako ugodni ceni. Po-
nudbe: Mlekarna Mar-
tinec, Dunajska cesta, te-
lefon 2701. (k)

Poizvedbe

Psa anglešk. seterja
smo izgubili. — Znamka
Ljubljana 543. Najditelja
prosimo, da sporoči tele-
fon 20-37 ali Dermotova
št. 5. (e)

Za pomlad je došla nova konfekcija najmodernejših modelov

Moške obleke . . . Din 250.-
damski plašči . . . 170.-
otroške obleke . . . 75.-
modne hlače . . . 75.-
hlače pumparce . . . 90.-

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 LJUBLJANA Stritarjeva ul. 1-3

Glasba

Za mal' d'narja
dost' muzke

plošče - gramofone
izposojamo, zame-
njavamo, prodaj-
amo in kupujemo
ELEKTROTON d. o. o. z.
pasaja nebotičnika

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca«
posrestvo ti hitro prodaj;
če že ne s gotovim denarjem
paš kupca ti s knjižico da.

Zemljišče v Sp. Šiški
ca. 15.000 m² ugodno na-
proda; vodovod, elektri-
ka v bližini. — V poštev
pridejo tudi knjižice Mest-
ne hranilnice. — Vprašati
pri: Miškec, Ljubljana VII
- Medvedova 38, telefon
35-75. (p)

Posestvo

in razne parcele napro-
daj. Vzamejo se vložne
knjižice Kmetijske, Ljud-
ske posojilnice, Mestne
hranilnice ljubljanske in
posojilnice v Ribnici. Po-
izve se pri: I. Oražem,
Moste. (p)

V St. Vidu nad Ljubljano
hiša z delavnico

okrog nje vrt in njiva,
na lepem prometnem pro-
storu, ugodno napredaj.
Pojasnila daje Ivan Pirč,
trgovec, Dravljice št. 99,
ob državni cesti. (p)

Majhno posestvo

v Sp. Radvanju št. 50 pri
Mariboru - ceno napredaj.

Hišo

novo zidano, davka pro-
sto, ugodno za upokojen-
ce ali uradnike, blizu
kolodvora — prodam.
Limbuš št. 115. (p)

Samo za 55.000 Din

napredaj nova nadstropna
hiša. St. Jerko, Črnuče 58.

Trgovsko hišo

z majhnim posestvom, na
deželi - kupim. Plačam
v gotovini. Ponudbe upr.
»Slov.« v Mariboru pod
»Takoje« št. 3671. (p)

Prodamo

Gospodin' e! Obrtniki!

ne zamudite ugodne pri-
like. Zaradi izpraznitve
zaloge odprodajam iz
skladišča razno kuhinjs-
ko posodo, orodje itd. -
po znatno znižanih cenah
Stanko Florjančič
železnina, Resljeva cesta 3
(poleg Zmajskega mostu)
vhod skozi dvorišče. V
račun vzamem tudi hra-
nilne knjižice Kmetijske in
Ljudske pos. ljubljanske.

Nizke vrtnice

krasne barve, 10 kom-
dov 60 Din, visoke 1 ko-
mad 15 Din, orjaške ja-
gode 100 komadov 30 Din
— razposilja po povzetju
vrtnarstvo Ivan Jemec -
Maribor. (l)

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

Les za ograje

hrastove letve, rante in
stopičke; — odpadke od
žage, trdne, vezane v
snope in krajnike — po
nizki ceni nudi
»Zora«, Črnomelj.

Prima sport. suknjiče

po 98 Din, pumparice,
modne hlače itd., kupite
zelo ugodno pri Preskerju,
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 14. (l)

Novi

**Šledljiv način
zidanja!**

Z veleformatno
opeko

„Votlenjak“

v 6 kratni velikosti
zidne opeke lahko
zidate najceneje in
ob eni topli in
solidno.

Prihranite na delu,
materijalu in do-
vozu!

Prospekti in ceniki
brezplačno!

Opekarna Bajtersberg
F. Derwuschek
Koškaki pri Mariboru

Javna dražba

večje količine pletenin,
zlasti jopic in volne, se
bo nadaljevala danes 3.
aprila ob 14 v Ljubljani
VII, Drenikova ulica 8.
Pletenine se bodo pro-
dajale posamezno ali v
celoti. (l)

Šivalni stroj

okrogli čolniček, veže,
štopa — 1750 Din. Dvo-
rakova ulica 3, prvo nad-
stropje, levo. (l)

Pisarniško opremo

in veliko Wertheim bla-
gajno zelo ugodno pro-
dam. — Adolf Bernhard,
Maribor, Aleksandrova
št. 51. (l)

Sirite »Slovenca«!

RAZPIS

tajne ofertne licitacije gradbe novega mostu
lesene konstrukcije čez reko Dravinjo v trg
Studenice.

Načrt in pogoji so na vpogled v pisarni občinske
uprave v Poljčanah. Pravilno kolkovane ponudbe
z označbo ofert naj se pošljejo najkasneje do
10. aprila t. l. do 11. ure. Občina Poljčane si
pridržuje pravico oddati zgradbe ne glede na
najnižjo ponudbo.

Občinska uprava Poljčane,
dne 31. marca 1935.

Anton Medved, predsednik.

Da temeljito izpraznimo zalogo
konfekcije, smo znižali cene za
50% — tako da prodajamo

damske plašče
že od 170 Din naprej

damske volnene in svilene obleke . . . od 120 Din
damske perilne obleke od 60 Din
otroške obleke, perilne od 25 Din
F. L. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Kamgarni za moške obleke

v veliki izbiri od Din 90, 120, 130,
140, 150, 160 itd. v modni, manufak-
turni trgovini

Franjo Majer
Maribor, Glavni trg

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030.

Primož Trubar

14

»Kar splošno ne smemo trditi kaj takega, gospod kano-
nik« — je pripomnil Tekstor. »Saj je krščanska vera pokazala
ljudem pot k omiki. Saj poučujejo naši duhovniki mladino in
odrasle poleg verskih resnic tudi v čitanju in pisanju, čeprav
tega dolžni. To delajo prostovoljno in iz ljubezni do
ljudstva. Ker pa nimamo tiskanih knjig za naš jezik, sem pri-
pravljen vas podpirati in vse storiti, da dobi naš narod knjige
v roko. Prosim vas edino to, da se odpoveste verskim zmotam
ter vstopite zopet v našo družbo. Ako bi ne bili teh misli, bi
ne mogel sodelovati.«

»Gledé tega ne morem ničesar obljubiti« — je odgovoril
Trubar.

»Štirinajst dni vam dam odloga« — je dejal Tekstor.
»Mislim, da se boste v tem času lahko odločili. Ne bom vas
k temu silil, temveč vas le očetovsko prosim, da slušate moj
glas. Ako ga ne slušate, vidim že naprej vašo prihodnost
kot posledico sedanjosti, vidim vse preganjanje in trpljenje,
ki vas čaka. Čemu se postavljate na vrh zvonika, da ljudje
vpijejo nad vami? Prosim vas, prepustite verske reči takim,
ki so poklicani vladati cerkev božjo. Ne pihajte, kar vas ne
peče. Potem boste imeli mir, z mirom pa srečo in zadovoljnost.«

Razgovor je bil končan. Primož Trubar se je priporočil in
odšel domov.

O škofu Urbanu Tekstorju moramo pripomniti, da je za-
stavil ves svoj vpliv ne samo za odpravo luteranstva, temveč
tudi za izobrazbo ljudstva in posebno za povzdigo propadlega
šolstva. Bil je velikodušen podpornik učiteljev in dijakov. Vo-
diteljem nižjih šol je sprosil letnih podpor iz cesarske blagajne.
Imel je velik ugled med učenjaki in prijatelji umetnosti.

Posebne pomena je bilo Tekstorjevo razmerje do novo-
ustanovljenega jezuitskega reda. Spoznal je, da so ti redovniki
najbolj sposobni moške za šolstvo in za vzgojo mlade duhov-

ščine. Dopisoval je z ustanovnikom jezuitskega reda sv. Igna-
cijem Lojolanskim. Pošiljal je mlade dijakke študirat v Rim.
Zelo je skrbel zanje ter vedno povpraševal, so li zdravi in kako
se učijo. Težko je pričakoval, da bi se nekateri kmalu vrnili iz
Rima ter začeli na verskem in izobraževalnem polju delovati
za domovino. Prav zato je tudi Trubarju, ako bi se bil odpo-
vedal verskim zmotam, obljubil svojo pomoč v izdajanju slo-
venskih knjig za narod. Ker pa je Trubar hodil svoja pota,
tudi škofa ni vezala obljuba, da ga bo podpiral v slovstvenem
delovanju.

Deveto poglavje.

Trubarjev beg iz Šentjerneja v Trst.

Kmalu je preteklo tistih štirinajst dni, ki jih je določil škof
Urban Trubarju v premislek, da se odpove Lutrovim zmotam.
Ne vemo, če je Trubar kaj omahoval, kaj naj stori. In če bi bil
tudi omahoval, so že skrbeli njegovi prijatelji, da ni spremenil
svojega mišljenja in da ni šel k škofu Tekstorju.

V tem ga je najbolj potrjeval deželni pisar Matija Klomb-
ner, med vsemi Ljubljanci najgorečnejši pristaš Lutrove vere.
Rekel je Trubarju:

»Vi se vendar ne boste bali Tekstorjevih groženj. Prepri-
čani bodite, da vas bomo vsi podpirali kot en mož, ako bi
moral kaj trpeti zaradi tega. Sicer mi pa ni treba prigovarjati,
ker vas poznam kot značaj, ki ga ne more nihče upogniti.«

Prav tako so mu dajali pogum vsi drugi njegovi pristaši.
»Zanesite se na nas, gospod kanonik« — je zagotavljal
Trubarju trzni nadzornik Andrej Farest. »Vse bomo storili za
vas, karkoli bo treba.«

»Saj niste sami v tem boju« — se je oglasil premožni trgo-
vec Matija Cvekeli. »Pomagali vam bomo, ker imamo dovolj
sredstev. Pri meni dobite zavetišče ob vsakem času.«

Da ni molčala tudi Klombnerjeva žena Genovefa, je sa-
moumevno.

»Četudi sem slaba ženska« — tako ji je šel jezik — »grem

z vami v boj zoper vse nasprotnike. Kako to, da bi morala jaz
prisiljena kaj storiti, česar sama nočem? Da bi morala jaz
delati po volji koga drugega in ne po svoji volji? Nas je že
preveč, da bi se pustili strahovati.«

Zdaj ji je začela pritrdjevati še nadzornika Faresta boljša
polovica, ki so jo klicali za Dorotejo. Znano je, da zagovarja
ženska veliko bolj strastno svojo, četudi navidezno pravico,
kakor moški. Rekla je Trubarju:

»Ako bi bila jaz na vašem mestu, bi se ne uklonila na
noben način. Saj veste, kaj je rekel Martin Luter: »Tukaj sem,
pa naredite z mano, kar hočete, toda pogovorili me ne boste.«
Bil je kakor kamenit steber, ki ga ni mogel nihče premakniti.«

Še veliko drugega je slišal Trubar v družbi tovarišev in
tovarišic, sam pa je malo govoril in le premišljeval.

Ko je prišel domov, ga je čakal škofov služabnik s pismom.
Prečital je vsebino in spoznal iz nje, da mu daje škof novih
štirinajst dni pomisleka za odločbo. Ako ne dobi v tem času
ugodnega odgovora, bo moral uporabiti oblast, ki jo ima kot
višji pastir ljubljanske škofije. Trubar je shranil pismo, ne da
bi odgovoril nanj.

Škofu je bilo hudo, da ni mogel dovesti Trubarja do pra-
vega spoznanja. »Končno bo pa vendar res« — tako je mislil
sam pri sebi — »da je lažje človeka usmrtiti kakor prepričati.
To je značaj, ki se da samo zlomiti, nikakor pa upogniti.«

Kljub temu ni izvajal Tekstor v svoji dobroti posledic, ki
mu jih je narekovala vest. Mesto da bi bil Trubarja, ker ni
dobil nobenega odgovora od njega, izobčil iz katoliške cerkve,
je uporabil drugo nedolžno sredstvo. Na misel mu je prišlo,
da bi ga samo odstranil kam drugam. Ker je bila leta 1547
izpraznjena dobra župnija Šentjernej pri Novem mestu na Do-
lenjskem, je računal škof takole:

»Ako mu podelim to službo, ga spravim na lep način iz
Ljubljane. Imel bo zaradi obsežnosti župnije veliko dela. Mo-
rebiti mu pridejo boljše misli v glavo.«